

PROMINA

LIST ŽUPE SVETOGA MIHOVILA - PROMINA

GODINA XV.

BOŽIĆ 2020.

BR. 15.

PRVOPRIČESNICI 2020.: LANA ČULINA, MARTA JAKOVLJEVIĆ, MARIJA BAKMAZ, LUKA DUJIĆ, VIKTOR BOŠNJAK, MANUELA BUDANKO, ANTONIO DŽAPO, ANA AGIĆ, PETRA RADAS, PAVAO TESKERA I ŽUPNIK FRA MARKO DURAN

Božićna poruka župnika

Treba li Bog nas ljude? Treba. Treba naše ruke, naše noge, naš um, naše sposobnosti, našu suradnju. „Bog koji nas je bez nas stvorio (jer kako bi drugačije moglo i biti), ne želi nas spasiti bez nas“, reče veliki crkveni mislilac sv. Augustin. Na to nas podsjeća ovo predbožićno vrijeme, kada očekujemo radosni Isusov dolazak na ovaj svijet. Za spasenje čovječanstva Bog se poslužio suradnjom s ljudima. Bog je, što je našem umu neshvatljivo, postao tako malen, da je trebao pomoći ljudi: trebao je Mariju, ženu iz naših redova, koja je bila spremna suradivati s njime, njemu se staviti na raspolažanje; trebao je Josipa: trebao je njihove ruke, njihovu zaštitu, njihovu vjernost i hrabrost. Oni su omogućili da Bog dođe k nama i bude s nama Emanuel.

radost što Bog ima povjerenja u nas. Jer to znači da mi nismo pokvareni, nego samo ranjeni. Bog se suginje nad nas da bi izlijiečio naše rane. I nađe jednu među nama koja reče: „Evo službenice Gospodnje“.

Stavila se Bogu na raspolažanje bez ikakvih uvjeta i bez oklijevanja. A nije joj, kao ni zaručniku sv. Josipu, sve jasno. Ali Marija je znala da će Bog naći načina da izvrši što je zamislio. Iako Boga ne može razumjeti, vjernik može biti siguran da mu neće učiniti ništa loše, niti će ga ostaviti sama kad se nađe u nevoljama. Ali za to treba jaka i čvrsta vjera. Marija i Josip su je imali. Oni su nam stavljeni za uzor u ovo radosno božićno vrijeme.

Ako promotrimo ovu godinu koja je iza nas, zaključit ćemo da smo proživjeli mnogo toga što je

Bog ne čini suvišnih čudesa, ali ona koja je učinio, tolika su da pred njima ostajemo zapanjeni. Zar možeš razumjeti kako to veliki Bog postaje običnim, malim čovjekom? Kako se povezuje božansko i ljudsko u njemu? Ne shvaćamo to, ali možemo razumjeti nešto drugo, što je za nas još važnije, a to je: zašto se to događa. Zašto to Bog čini? Zato što nas toliko voli, zato što ne može gledati kako tonemo u grijehu, kako lutamo ne pogadajući cilja. On želi skinuti s nas krivnju grijeha, taj nesnosni teret, ali u suradnji s nama. To za nas nije mučna zadaća, nego

za nas ljude bilo dobro i onoga što nije bilo dobro, nego čak i pogubno. Ono što nije dobro, smrtonosna je bolest uzrokovana koronavirusom koja nam prijeti od polovice ožujka do danas. Nemamo za nju lijeka i ne nazire joj se kraj.

Vrijeme pandemije uzrokovane koronavirusom, u kojem se nalazimo, na poseban je način pred nas stavilo istinu o krhkosti ljudskog bića te o stvarnosti bolesti, patnje i smrti koje se tiču svakog čovjeka. Pitamo se zašto je Bog to dopustio. Zašto nas ne oslobodi svake bolesti ako je naš dobri Otac?

Bog ne želi djelovati sam, a mi kao da to ponekad očekujemo pa na njega pokušavamo prebaciti odgovornost za svako zlo koje nas zadesi.

Moramo priznati da smo za puno nevolja sami krivi. Na primjer: svijet može proizvesti puno više hrane nego što cijelo čovječanstvo može potrošiti, samo kad se ne bi toliki novac izdvajao za naučanje. Što će nam oružje ako smo braća i sestre?!

Ni mnogih bolesti ne bi bilo kad bi ljudi odgovorno živjeli. A ne štiti li Bog život i posebnom zapovijedi koja glasi: Ne ubij!?

Zar je Bog kriv za nepravde, sebičnosti, gramzivosti pojedinaca i cijelih država dok drugi umiru od gladi, bez pitke vode, lijekova i drugih uvjeta za život?! Nije li On htio da dobra zemlje pripadaju svima?! Hoće to Bog, ali neće čovjek. Za Boga je svaki čovjek njegovo dijete, naš brat, a za neke je predmet, sredstvo trgovine, i to sve radi prljave zarade.

Bog nije zakazao niti se skrio pred problemom svijeta. Nama je dao nalog da budemo njegove ruke u svijetu, da pomognemo svoj braći i sestrama, a ne da ih iskorištavamo. Ako je netko invalid – ti imaš zdrave dvije ruke; ako netko osku-

dijeva - ti možda imaš nešto suvišno, a tko kaže da se i potrebno ne može podijeliti s potrebnijim; ako je netko žalostan - tebi je Bog dao samilosno srce. Ne činimo li tako, nismo pravi Isusovi učenici. Ako su se neki udaljili od Crkve ili za Boga ne pokazuju nikakva zanimanja, nije li to i zbog toga što se mi nismo pokrenuli?

Božićno vrijeme prigoda je da otvorimo svoje srce bližnjemu u potrebi i tako ga pripravimo za Božić. To raspoloženje treba biti trajno, a ne od Božića do Božića. Tako će u nama trajno sjati božićno svjetlo i odjekivati božićna pjesma.

U radosti božićne pjesme i svjetla, braćo i sestre, želim vam čestit Božić i sretnu novu godinu!

Fra Marko Duran, župnik

Pripremimo se za susret s Njime

Braćo i sestre u vjeri Kristovoj!

Započelo je sveto vrijeme Došašća. Vrijeme priprave na radosni blagdan Isusova rođenja, vrijeme priprave na susret s Bogom koji dolazi biti Bog s nama – Emanuel. U Došašću dublje proživljavamo Isusov poziv „bdijte i molite“! I ovoga Došašća i ovoga Božića, usprkos svim novim nedaćama, Božja blizina i istina utjelovljenja unijeti će novu radost u naše domove i obnoviti našu spremnost da se iz dana u dan suobličujemo slici Sina njegova, pripravljujući se tako za onaj konačni susret s Gospodinom koji će trajati zauvijek, u radosti koja nema kraja.

U to radosno vrijeme zornica, velikih ispjivjedi, blagoslova obitelji, susretanja najbližih i međusobnog darivanja koje želi biti odraz Božjeg dara ljudima darovanog u novorođenom Spasitelju svijeta, ušli smo s novim mjerama ograničenih okupljanja. Propisano je da i na svetoj misi može biti najviše 25 vjernika.

Situacija sa zarazom je vrlo ozbiljna. Ugroženi su mnogi životi, osobito starijih i slabijih. Pod velikim pritiskom su zdravstveni djelatnici i druge službe koje daju sve od sebe da pomognu zaraženima. Neka njihov rad bude trajno potpomognut molitvom svih vjernika. Pozvani smo na odgovornost za život bližnjega i vlastiti život. Uvjeren sam da nitko ne želi biti prenositelj zaraze i da želimo pokazati istinsku kršćansku ljubav na djelu pomažući jedni drugima. Stoga preporučam da se svi drže propisanih mjera higijene, distance, nošenja zaštitnih maski i izbjegavanja bliskog kontakta.

Svima nam ovo teško pada pogotovo u vrijeme Došašća. Izloženi smo kušnji koju je Gospodin dopustio i u njoj iščitavamo poziv na obraćenje koji jest u srcu Došašća. Svećenici će učiniti sve što je moguće da što većem broju vjernika omoguće sudjelovanje na svetim misama. Ovisno, o veličini župe i mogućnosti svećenika, biti će i više sveti misa o čemu će svaki župnik dati obavijesti u svojoj župi.

Odgodili smo blagoslov obitelji za proljeće, u vrijeme Korizme. Stoga će svećenici biti više ljudima na raspolaganju osobito poslije misa zornica za svetu isповijed ili kako je već u kojoj župi javljeno, poštujući mjere.

Izvanredne okolnosti zahtijevaju i više međusobnog razumijevanja, podrške i nadasve zajedništva

koje će se očitovati i u ovim uvjetima. Imamo već iskustvo različitih načina povezanosti preko medija kakvo je bilo u ožujku i travnju ove godine. Mnoge su župe i tada ostvarile zajedništvo molitve i slavljenja Bog na različite načine. Bilo je tako dragocjenih primjera redovite povezanosti u molitvi. Neki od tih načina mogu se i sada ponovno obnoviti.

Kršćanin je u svakoj prilici i neprilici pozvan odgovoriti vjerom u Onoga koji sve može promijeniti, u Gospodina koji sve želi okrenuti na dobro, u Spasitelja koji dolazi biti Bog s nama. Danas, sada i u svakom času obnavljajmo u sebi otvorenost za susret s Bogom. On koji je sebe dao za naše spasenje i pokazao koliko smo mu dragocjeni, od rođenja u šipili do predanja na drvu križa, i sada je naš Suputnik, utjeha i nada.

Ponavljam riječi svetoga Pavla koji hrabri zajednicu vjernika u Rimu: „Mi se dičimo i u

nevoljama jer znamo: nevolja rađa postojanošću, postojanost prokušanošću, prokušanost nadom. Nada pak ne postiđuje.“ (Rim 5,3-5)

Ili molimo sa psalmistom: Što si mi, dušo, klonula i što jecaš u meni? U Boga se uzdaj, jer opet će ga slaviti, spasenje svoje, Boga svog! (Ps 42,6).

Pozvani smo rasti u vjeri da je Bog pohodio narod svoj i da nas nikakve nevolje ne mogu od Božje ljubavi odijeliti. Ne zato što mi ne bi odlutali, sagrijesili, samo se u svoje snage pouzdali, krijeve putove izabrali, nego zato što Bog ne odvraća nikada svoju darovanu ljubav u Isusu Kristu, rođenom Spasitelju svijeta. Pripremamo se za susret s Njime i zato se „čovjekov rast u vjeri očituje kao postupno uranjanje u vječni život“ (A. Crnčević, Živo vrelo 12/2020).

Potražimo u svom vjerničkom iskustvu, kada se sve kroz naš život dogodio Susret s Bogom, kad smo to najintenzivnije doživjeli njegovu prisnost, njegovu blizinu? Kada smo to mi klicali od radosti jer su nam se ostvarila očekivanja, jer smo bili uslišani? Ta vjernička iskustva darovana su nam da budu trajni izvori radosti u životu. Da se njima vraćamo kad ponovno upadnemo u išče-

kivanja, u žarku molitvu za neku potrebu. Da u susretima koji su nas obradovali, proslijedili, dali nam nove snage – stalno krijepimo svoju vjeru i pouzdanje u Gospodina.

Na adventskom vijencu gore četiri svijeće, po jedna za svaki tjedan Došašća. One imaju različita tumačenja. Neka ove godine one za nas budu znakovi: nade, mira, ustrajne molitve i rasta u vjeri pred Gospodinom koji dolazi.

Budi ta svijeća povjerenja

Ako vjeruješ živjet ćeš ti i tvoj dom. Živjet će i svi oko tebe. Ne boj se, samo vjeruj i bit ćeš spašen. Budi trajno povjerenje. Budi dubina nade i neizmjerna ljubav.

Pozivam sve vjernike naše Šibenske biskupije kao i na početku Korizme: Pretvorimo ovu krizu u prigodu da, unatoč ovoj kušnji, u nadi budemo radosni, u nevolji strpljivi, u molitvi postojani (usp. Rim 12,12). Neka molitva, post i djela ljubavi ostanu obilježje ovog Došašća, a naša molitva za zdravlje i blagoslov našega naroda u ovom izazovnom vremenu neka bude usrdna!

+ Tomislav Rogić, šibenski biskup

Spomendan Službenice Božje

Spomendan Službenice Božje Majke Klare Žižić (Prominke) je 21. rujna i svečano je obilježen u samostanu sv. Lovre u Šibeniku. Utemeljiteljica družbe franjevki od Bezgrješne (Sestre Franjevke Od Bezgrješne) čiji se grob nalazi u crkvi sv. Lovre. Euharistijsko slavlje predvodio je mons. Marinko Mlakić, generalni vikar Šibenske biskupije, u koncelebraciji s više svećenika.

Sjetimo se utjecati često Majci Klari, da što prije Gospodin učini čudo po njezinom zagovoru i tako je Sveta Majka Crkva uzdigne na čast oltara.

*Službenice Božja Majko Klaro,
moli za nas, za naš narod
i našu Prominu!*

2020., godina sv. Nikole Tavelića za Šibensku biskupiju

Slika prvog svetca Hrvatskog naroda u Promini!

U nedjelju, 23. veljače 2020., župljani Promine slavili su svetu misu uz sliku sv. Nikole Tavelića. Procesija oko groblja župne crkve sv. Mihovila započela je u 10.30 sati, a sliku su nosili čuvari Isusova groba. Svetu misu je predvodio fra Ivan Bradarić, gvardijan samostana sv. Frane iz Šibenika i rektor Hrvatskog nacionalnog svetišta sv. Nikole Tavelića u koncelebraciji sa župnikom fra Markom.

Nakon svete mise vjernici su obavili osobnu pobožnost i zavjet Svecu pred njegovom slikom.

Prominjani su dočekali sliku prvog svetca Hrvatskog naroda

Sveti Nikola Tavelić, Šibenčanin, svećenik, franjevac, misionar i mučenik za Krista prvi je proglašeni svetac iz Hrvatskog naroda. Slavio je Šibenik s cijelom Crkvom u Domovini i po svijetu 1970. godine prvog proglašenog zaštitnika i mučenika, slavljem koje se i danas pamti.

Sv. Nikola je poziv na svetost ostvario mučeništвom. Njegov put sažimlju riječi Svetoga pisma: *Upoznati Krista i snagu uskrsnuća njegova i zajedništvo u patnjama njegovim* (Fil 3,10).

Čitava pastoralna godina u našoj Šibenskoj biskupiji posvećena je svetom Nikoli Taveliću, njegovom svjedočanstvu vjere i kreposna života, njegovom hrabrom navještanju Isusa Krista, njegovom poniznom redovničkom služenju i njegovoј žrtvi života položenoj na oltar mučenika za Krista. On je svetost ostvario jer je za njom čeznuo.

Procesija oko župne crkve

IZ ŽIVOTA ŽUPE

Šibenski biskup Tomislav Rogić zaključio je Godinu sv. Nikole Tavelića

Zaključena Godina sv. Nikole Tavelića

Svečano euharistijsko slavlje u Hrvatskom nacionalnom svetištu sv. Nikole Tavelića u Šibeniku na blagdan prvoga hrvatskog kanoniziranog sveca Nikole Tavelića, u subotu 14. studenoga, predstavio je zagrebački nadbiskup kardinal Josip Bozanić. Tijekom misnog slavlja šibenski biskup Tomislav Rogić zaključio je Godinu sv. Nikole Tavelića za Šibensku biskupiju.

Kardinal Bozanić u homiliji je istaknuo kako današnja svetkovina sv. Nikole Tavelića u Krešimirov gradu ima posebno značenje jer se odvija u jubilarnoj godini 50. obljetnice kanonizacije Nikole Tavelića, čiju su uzornost njegovi ponosni sugrađani prepoznali. Prisjećajući se dana kada je sveti papa Pavao VI. kanonizirao prvog sveca iz hrvatskoga naroda, istaknuo je kako će taj događaj ostati nezaboravan u povijesti Katoličke Crkve u Hrvatskoj.

“Sv. Nikola Tavelić, kao prvi kanonizirani hrvatski svetac, na neki način sažimlje plodove svetosti u našem narodu, sve od stoljeća sedmog. On simbolizira ono veliko mnoštvo iz hrvatskoga roda, one rijeke poznatih i nepoznatih, tolike majke i očeve, djedove i bake, djecu, mladiće i djevojke te starije osobe, tolike pripadnike puka i plemstva, raznih crkvenih službi, redova, staleža i zanimanja, što ih je

Kardinal Josip Bozanić

teško nabrojiti. To su mučenici i sveci ‘za krst časni i slobodu zlatnu’ koji dodoše iz velike nevolje te su oprali haljine svoje i ubijelili ih u krvi Jaganjčevoj. Oni su naši, mi smo njima nastanjeni i baštinici smo njihove svetosti”, rekao je kardinal Bozanić.

Istaknuo je kako je proglašenje svetim Nikole Tavelića označilo početak ponovnoga otkrivenja identiteta hrvatskoga naroda u Crkvi i svijetu.

“Proglašenjem svetim Nikole Tavelića zablistala nam je slavna zvijezda i dobili smo novi putokaz na obzoru naše povijesti. Taj događaj, u tom povijesnom kairosu, u nama je probudio zdrav ponos, vratio nam pouzdanje i obnovio u narodu svijest međusobne pri-padnosti i povezanosti”, istaknuo je kardinal.

“Treba naglasiti da su sveci naši trajni uzori i izvori nadahnuća. Njih treba ponovno i ponovno upoznavati te u novim životnim okolnostima slijediti trajnu vrijednost njihove kreposti. To je izazov Tavelićeva jubileja u našoj suvremenosti. Njegov misionarski žar kojim je naviještao i svjedočio Krista, prvotno u Bosni, a potom u Isusovoj domovini, nadahnuće je za Crkvu i svaku kršćanku i kršćanina da smo pozvani prvotno životom, a i riječima svjedočiti da pri-padamo Kristu Bogu”, istaknuo je kardinal Bozanić.

Pozivajući se na poslanicu sv. Pavla apostola Rimljanim, kardinal Bozanić je istaknuo kako naši sveci i blaženici i nama danas postavljaju pitanje “Tko će nas rastaviti od ljubavi Kristove?”

“Riječi nevolja, tjeskoba, progonstvo, glad, go-lotinja, pogibao, mač opisuju stvarnost trpljenja i mu-čeništva to je postalo tijekom povijesti iskustvo onih koji su željeli slijediti Krista i bili povezani s Njim”, rekao je kardinal, istaknuvši kako su mučenici živi svjedoci Božje prisutnosti i Božjega djelovanja u svijetu.

“Tko hoće život svoj spasiti, izgubit će ga, a tko izgubi svoj život poradi Boga, taj će ga spasiti”, rekao je kardinal Bozanić, ističući kako je na taj Isusov poziv pozvan svaki Isusov učenik i učenica.

“Isus ne traži od nas da izgubimo materijalni život da bismo sačuvali vječni, nego da svojim životom svjedočimo da nismo usmjereni samo na sebe, već da se u ljubavi dajemo za druge. Samo potpuni dar samoga sebe iz ljubavi donosi plod i otvara nas pravom životu. To je poruka mučenika i svetca, to je uzor kojim nam danas svjetli sveti mučenik Nikola Tavelić”, rekao je kardinal Bozanić.

Naglasio je kako u današnjem svijetu ima puno Isusovih sljedbenika koji su često tihi i ne-vidljivi. “Ima puno dobra među nama, o tome se ne govori niti piše, ali oni nose ovaj svijet. Braća i sestre, u vremenu pandemije uzrokovane korona-virusom budim odgovorni jedni prema drugima i blizu onima koji trpe. Zlo se ne može pobijediti, ako nismo spremni na žrtvu”, rekao je kardinal Bozanić, moleći za zagovor svetog Nikole Tavelića i svih hrvatskih svetaca i blaženika.

U koncelebraciji su bili predsjednik Hrvatske biskupske konferencije i zadarski nadbiskup Želimir Puljić, šibenski biskup Tomislav Rogić, gospicko-senjski biskup Zdenko Križić, gospicko-senjski biskup u miru Mile Bogović, provincial Hrvatske provincije sv. Jeronima franjevaca konventualaca fra Josip Blažević te brojni svećenici.

Jedna nevolja nikada ne dolazi sama

Kuga ili Covid, ponavlja li se povijest?*

Epidemije zaraznih bolesti i razvoj civilizacije dva su vjerna pratile. Bolest i povijest neraskidivo su povezane, povijest je puna takvih primjera. Svaka epoha ima svoje bolesti, a neke se ponavljaju ili su prisutne od početaka onoga što danas smatramo civilizacijom. Svoj napredak platili smo visokom cijenom, dajući danak kako zaraznim, tako i drugim bolestima. Dakako, ne možemo čitavu povijest objasniti utjecajem bolesti, ali prečesto su znale odigrati odlučujuću ulogu povezane, naravno, s drugim činiteljima. Kao što narodna kaže: *Jedna nevolja nikada ne dolazi sama*, često su u pratnji, kako to tradicija proizašla iz Apokalipse prikazuje, uz Poštast jahali Glad i Rat, donoseći neizbjegnu Smrt.

U imaginariju zapadnog čovjeka kuga je ta koja je stoljećima predstavljala arhetipsku, gotovo mitsku bolest, često potiskujući druge sveprisutne bolesti iz primata kolektivne svijesti. Ne bez razloga, svojim višestoljetnim ponavljanjem prijetila je, poput Damoklovog mača, ionako često ekonomski krhkom društvu, prožetom praznovjerjem, strahom i neznanjem. Osjećaj užasa, straha, beznađa i posvemašnje pustoši koji je kuga ostavljala možda najbolje predočava Francesco Petrarca, koji pišući o epidemiji kuge u 14. stoljeću, poznatijoj pod nazivom Crna smrt, zaključuje: *Hoće li budući naraštaji moći povjerovati u sve ovo? Jer mi koji smo to doživjeli, ne možemo vjerovati da je tako nešto moguće.*

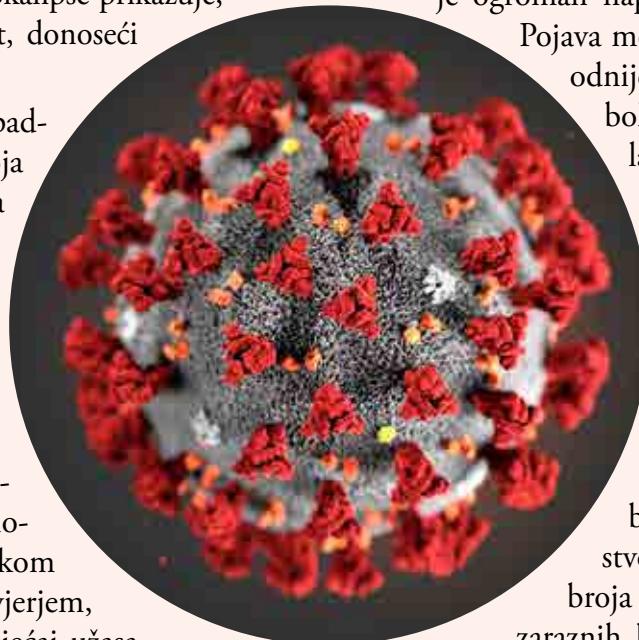
Drniš kao i čitava Dalmacija doživio je više puta teške epidemije kuge. Od tuda i kult štovanja svetog Roka koji postaje zaštitnik grada Drniša, kojemu je za vrijeme velike epidemije kuge 1731. godine u čast podignuta crkvica.

* Tekst je objavljen u Godišnjaku Ogranka Matice hrvatske u Drnišu, Drniški libar broj 4.

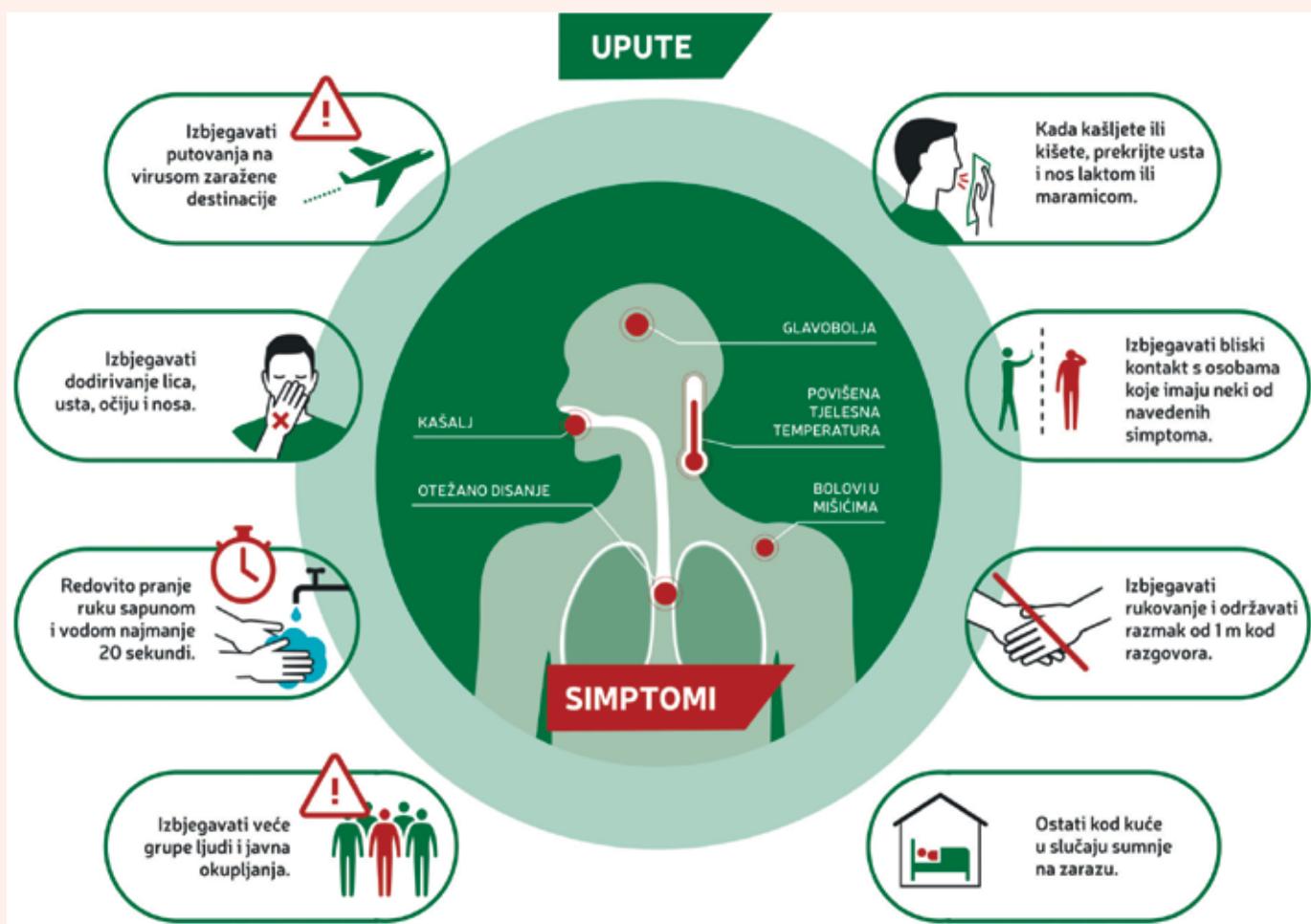
Borba protiv kuge i drugih zaraznih bolesti bila je dugotrajna i mukotrpna. Dubrovačka Republika prva u svijetu 1377. godine uvodi obveznu karantenu. Habsburška Monarhija i Mletačka Republika kasnije uvode sanitarni kordon prema Osmanskom Carstvu. Sve te mjere bile su relativno uspješne. Epidemije su se i dalje ponavljale. Bio je potreban razvoj medicine i spoznaje o uzroku zaraža da bi se uspješnije suzbile. U procesu modernizacije društva kroz 19. i 20. stoljeće značajnu ulogu odigrao je razvoj javnog zdravstva. Poboljšanje higijenskih uvjeta i cijepljenja stanovništva donijelo je ogroman napredak u suzbijanju bolesti.

Pojava modernih cjepiva i antibiotika odnijela je pobedu nad mnogim bolestima. Medicina je doživjela istinsku revoluciju u odnosu na tisućljeća prije.

Povijest nas uči, a mi nikako da naučimo, da se napredak plaća visokom cijenom. Primjera je nebrojeno, među kojima bih izdvojio pojedine. Prelazak na sjedilački način života te bavljenje ratarstvom i stočarstvom rezultiralo je povećanjem broja stanovništva, ali i razvojem zaraznih bolesti. Povećanje broja stanovništva dovelo je do veće gustoće naseljenosti na pojedinim područjima te stvaranja država i carstava, što je omogućilo daljnji razvoj bolesti i pojavu epidemija. Potreba razmjene dobara te razvoj trgovine i komunikacije čitav je proces ubrzala i potakla epidemije. Najbolji primjer novovjekovna su geografska otkrića kada bolesti Starog svijeta pustote Novim svijetom. Industrijska revolucija i s njom povezana moderna urbanizacija te porast broja stanovništva u procesu tranzicije stanovništva donosili su nove probleme, danas posebno istaknute u zemljama Trećeg svijeta. Moderni svijet donosi nove izazove, takav primjer je španjolska gripa koja je harala između 1918. i 1920. godine. To je bila prava moderna pandemija koja je nadasve brzo i

UPUTE

razorno djelovala na tada već prilično globalizirani svijet na kraju Prvoga svjetskog rata, ostavivši više struko više mrtvih nego sam rat. Suvremene procjene idu čak do 100 milijuna mrtvih.

2020. godina, sto godina nakon velike pandemije španjolske gripe. Stvari se ne mijenjaju. Unatoč tehnološkom, društvenom, znanstvenom razvoju te stvaranju artificijelnog svijeta uobličenog našim načinom života, vraćamo se ponovno na početak. Čovjek je od svojih civilizacijskih početaka biće suprotstavljen svijetu, biće koje stvara sebi umjetni svijet, nastojeći ukrotiti i preobražiti prirodu. U tom pohodu, unatoč nesumnjivim „uspjesima“, ostaje izložen, često bespomoćan kao i na početku povijesti.

Današnja pandemija COVID-19 virusa samo je odraz našeg svijeta sa svim njegovim problemima, jednako kao što su slični događaji u povijesti bili

odraz vlastitih prilika. Ona je upozorenje da nismo daleko odmaknuli od početka unatoč svemu što smo postigli. Ona je i mračno upozorenje da u budućnosti nužno trebamo postati svjesni svojih granica.

Jer, povijest je groblje propalih – nestalih naroda, država, dinastija, carstava, civilizacija...

Nadam se da COVID ili nešto slično u budućnosti neće zamijeniti kugu u kolektivnoj memoriji Zapada.

Umjesto zaključka, citat završnih rečenica nadasve zanimljive knjige *Bolest i povijest (Bolest i povijest; Frederich F. Cartwright, Michael Biddiss, Zagreb, 2006.)*

... prije svega ljudi moraju postići sklad jedni s drugima. Ukoliko se ne naučimo samodisciplinu i ne uspijemo se izboriti s poteškoćama koje smo većinom sami prouzročili, naši će problemi, barem nakratko, biti riješeni na vrlo okrutan način. Rješenje će preuzeti najstariji neprijatelj ljudskog roda, Glad, Pošast i Rat, tri jahača Apokalipse koje prati Smrt na konju zelenku.

Stipe Ramljak

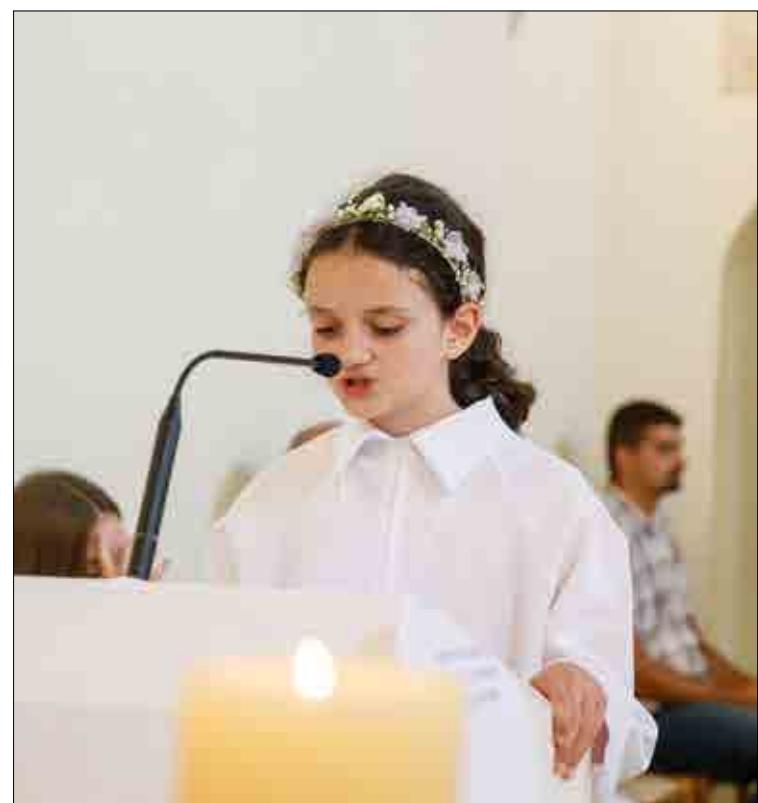
Prva pričest u župi 2020. g.

U nedjelju 28. lipnja 2020. godine u našoj župi bio je svečan i poseban dan. Šest prvpričesnica i četiri prvpričesnika primili su sakrament prve svete pričesti. Prvpričesnici su se okupili ispred sa-kristije župne crkve sv. Mihovila i u procesiji krenuli u crkvu.

Na svetoj misi koju je predvodio župnik fra Marko Duran molili si, pjevali, čitali i recitirali naši prvpričesnici. Najsvečaniji trenutak bio je primanje prve svete pričesti. Prvu svetu pričest uzveličala je predvođenjem pjevanja i sviranjem prof. Milka Tomić. Tijekom svete mise pjevao je sav puk.

Svim prvpričesnicama i prvpričesnicima te njihovim roditeljima čestitamo na ovom za njih velikom danu.

IZ ŽIVOTA ŽUPE

KRIZMA U ŽUPI 2020. G.

Katekizam o sakramenu potvrde

11. srpnja u našoj župi bilo je svečano. Razlog te svečanosti bio je podjela sakramenta krizme ili potvrde. Osamnaest krizmanika pristupilo je sakramentu krizme koju je podijelio šibenski biskup mons. Tomislav Rogić. Na početku misnog slavlja biskupa je pozdravila krizmanica Filipa Dizdar, a na kraju mu je zahvalio Vinko Dominik Dizdar. Na kraju misnog slavlja župnik fra Marko zahvalio je svima koji su učinili da misno slavlje i krizma protekne dostojanstveno i svečano. Pjevane dijelove sv. mise sviranjem je predslavila prof. Milka Tomić. Nakon mise uslijedila su fotografiranja krizmanika s biskupom i župnikom.

Zajedno s krštenjem i euharistijom sakrament potvrde tvori cjelinu "sakramenata kršćanske inicijacije", jedinstvo koje treba čuvati. Vjernicima treba zato tumačiti kako je primanje ovog sakramenta nužno za utvrđenje krsne milosti. Po sakramentu potvrde krštenici se još savršenije vežu uz Crkvu, obdaruju se posebnom jakošću Duha Svetoga te su tako obvezniji kao pravi Kristovi svjedoci da riječju i djelom šire i brane vjeru.

Potvrda u naumu spasenja

Proroci su u *Starom zavjetu* navijestili da će Duh Gospodnji počivati na očekivanom Mesiji radi njegova spasenjskog poslanja. Silazak Duha Svetoga nad Isusa u trenutku kada ga je Ivan krstio bijaše znak da je on onaj koji ima doći, da je Mesija, Sin Božji. Budući da je bio začet po Duhu Svetom, sav je život i poslanje proveo u potpunom zajedništvu s Duhom Svetim što mu ga je Otac dao "bez mjere" (*Iv 3,34*).

Ta punina Duha nije imala ostati samo Mesijina, nego se trebala priopćiti i svemu mesijanskom narodu. U

Pozdrav krizmanika

Uime krizmanika Župe sv. Mihovila, želim Vas najsrdičnije pozdraviti i zaželjeti dobrodošlicu u našu župnu crkvu i na slavlje svete potvrde.

Danas ćemo primiti darove Duha Svetoga, primit ćemo Božju milost i ljubav koja će nas ispuniti svjetлом za budući i bolji kršćanski život, za život po vjeri. U znaku ovih darova želimo graditi zajednicu u kojoj će se svi osjećati kao braća i sestre.

Znamo da sveta potvrda ne smije biti kraj i oproštaj od Crkve, nego konačna potvrda našega samostalnog hoda u vjeri. Na tom putu imamo i suputnike. To su naši roditelji, naši krsni i krizmani kumovi, naša župna zajednica koja zauzeto živi svoju vjeru.

Zato danas želimo moliti za dar vjere da Duh Sveti nadahnjuje i kroz život vodi nas i sve mlade ljude u našoj župi, da ne zalutamo u tamu svijeta.

Isus je Dobri Pastir koji svakog poznaje po imenu, pa neka svakome od nas po Vašim rukama oče biskupe, Duh Sveti otvor uši i srce da možemo prepoznati njegov glas danas i slijediti ga u sve dane našega života.

Dobro nam došli!

Krizmanica: Filipa Dizdar

više navrata Krist je obećao izljev Duha. To je obećanje ostvario ponajprije na dan Vazma (*Jv 20,22*) i potom, na još jasniji način, na dan Pedesetnice. Ispunjeni Duhom Svetim apostoli započinju razglašavati "veličanstvena djela Božja" (*Dj 2,11*), a Petar izjavljuje kako je ovaj izljev Duha znak mesijanskih vremena. Svi koji su povjerovali apostolskom propovijedanju i dali se krstiti, primili su i oni dar Duha Svetoga.

"Otad su apostoli, ispunjujući Kristovu volju, polaganjem ruku podjeljivali novokrštenicima dar Duha koji upotpunjuje krsnu milost. Tako poslanica Hebrejima, među osnove prve kršćanske pouke ubraja nauk o krštavanju, ali također i o polaganju ruku. Katolička predaja s pravom to polaganje ruku smatra početkom sakramenta potvrde koji u Crkvi čini nekako trajnom milost Pedesetnice".

Da bi se jasnije označio dar Duha Svetoga, vrlo je rano uz polaganje ruku dodano i mazanje mirisavim uljem (krizmom). To mazanje tumači i naziv "krščanin", što znači pomazanik, izведен iz imena samoga Krista, koga je "Bog pomazao Duhom Svetim" (*Dj 10,38*). Obred pomazanja, kako na Istoku tako i na Zapadu sačuvao se do naših dana. Na Istoku se ovaj sakrament nazivlje miropomazanjem, tj. pomazanje po mašcu, ili *svetim mirom*, tj. "krizmom". Naziv *potvrda* na Zapadu ističe u isto vrijeme potvrdu krsta, čime se dovršava kršćanska inicijacija, i učvršćenje krsne milosti, što je sve plod Duha Svetoga.

Praksa istočnih Crkvi

U prvim stoljećima potvrda je sačinjavała uglavnom jedinstveno slavlje s krštenjem tvoreći s njime, prema izrazu svetog Ciprijana, "dvostruki sakrament". Kasnije, pored drugih razloga, učestalost krštenja djece, i to u svako vrijeme godine, i povećanje broja (seoskih) župa, čime su se biskupije proširile, nisu više biskupu dopuštali da bude prisutan na svim krsnim slavlјima. Budući da se na Zapadu želi biskupu pridržati dovršenje krsta, uvela se praksa privremenog odvajanja ovih dvaju sakramenata. Istok je, naprotiv, sačuvao jedinstvo dvaju sakramenata, tako da potvrdu podjeljuje isti prezbiter koji krsti; međutim i ovdje on to može učiniti samo sa "svetim mirom" što ga je posvetio biskup.

Običaj koji se ustalio u Rimu – tj. da poslije krštenja bude dvojako mazanje svetom krizmom – pospešio je razvoj rečene prakse na Zapadu. Prvo mazanje vršio bi svećenik odmah po izlasku novokrštenika iz krsne kupelji, što bi potom drugim mazanjem svakoga novokrštenika na čelu dovršavao biskup. Prvo mazanje krizmom, što ga je davao svećenik, ostalo je povezano uz krsni obred, označujući krštenikovo učešće u Kristovoj proročkoj, svećeničkoj i kraljevskoj službi. Kad se pak krsti odrasla osoba, tada se vrši samo jedno pokrsono mazanje, i to je onda sakrament potvrde.

Praksa istočnih Crkvi jače ističe jedinstvo kršćanske inicijacije, a praksa latinske Crkve jasnije izražava zajedništvo novog kršćanina s njegovim biskupom, koji je jamac i sluga crkvenog jedinstva, njezinog katolištva i apostolstva, a po tome i vez s apostolskim izvorima Kristove Crkve.

Znakovi i obred potvrde

U obredu ovog sakramenta valja razmotriti znak *pomazanja* i ono što pomazanje označuje i utiskuje, tj. duhovni *pečat*. Prema biblijskom i starodrevnom simbolizmu, *pomazanje* obiluje brojnim značenjima: ulje je znak obilja i radosti, ono čisti (mazanje prije i poslije kupanja) i čini gipkim (mazanje atleta i boraca); znak je ozdravljenja jer lječi udarce i rane, i ono čini da pomazani zrači ljepotom, zdravljem i snagom.

Sva ta značenja pomazanja otkrivamo u sakralnom životu. Pomazanje katekumenskim uljem prije krsta označuje čišćenje i jačanje; pomazanje uljem bolesnih ozdravljenje i okrepnu; pomazanje svetom krizmom poslije krsta, u potvrdi i u ređenju, znak je posvećenja. Po potvrdi kršćani, tj. pomazanici imaju potpunijeg udjela u poslanju Isusa Krista i u punini Duha Svetoga, kojim je Isus ispunjen, kako bi svim svojim životom širili "Kristov miomiris".

Potvrđenik ovim pomazanjem prima "biljeg", *pečat* Duha Svetoga. Pečat je simbol osobe, znak njezina autoriteta, njezina vlasništva nad određenim predmetom: tako su vojnici bili opečaćeni pečatom svoga vojskovođe i robovi pečatom svoga gospodara; pečat nadalje potvrđuje vjerodostojnost nekog pravnog čina ili neke povelje, što je, u stanovitim uvjetima, čini tajnom. Sâm Isus kaže o sebi da ga je Otac opečatio. I kršćani su isto tako opečaćeni: "Bog je onaj koji nas zajedno s vama utvrđuje za Krista; on nas je pomazao, on nas je opečatio i u srca naša dao zalog – Duha" (2 Kor 1,21-22). Taj pečat Duha Svetoga znači potpunu pripadnost Kristu, trajno predanje njegovoj službi, ali jednakako tako i obećanje božanske zaštite u velikoj kušnji posljednjih vremena.

O slavlju potvrde

Posvećenje sveste krizme važan je čin koji prethodi slavlju potvrde, a u stanovitom smislu i dio je sâmoga slavlja. Biskup posvećuje svetu krizmu za svu svoju biskupiju na Veliki četvrtak, u Misi posvete ulja. U istočnim Crkvama to posvećenje je pridržano patrijarhu:

Sirsko-antiohijska liturgija sadrži slijedeću epiklezu posvete svete krizme (mira): ["Oče, (...) pošalji svoga Svetoga Duha] na nas i na ovo ulje koje je pred nama, i posveti ga, da svima koji se njime pomažu i obilježe, bude: myron sveti, myron svećenički, myron kraljevski, pomazanje radosti, halja svjetlosti, plašt spasenja, dar duhovni, posvećenje dušâ i tijelâ, sreća nepropadljiva, pečat neizbrisiv, štit vjere i strašna kaciga protiv svih dje-la Protivnikovih".

Kada se potvrda slavi odijeljeno od krštenja, kao što je slučaj u rimskom obredu, bogoslužje počinje obnovom krsnih obećanja i ispoviješću vjere potvrđenika. Tako je jasno da se potvrda nadovezuje na krštenje. Kada se pak krsti odrasla osoba, odmah po krštenju biva i potvrđena te sudjeluje u euharistiji.

U rimskom obredu biskup nad okupljene potvrđenike širi ruke. Taj je gest već od apostolskih vremena znak dara Duha Svetoga. Pritom moli za izlijevanje Duha: *Svemogući Bože, Oče Gospodina našega Isusa Krista! Ti si ove sluge svoje nanovo rodio vodom i Duhom Svetim i od grijeha ih oslobođio. Pošalji, Gospodine, na njih Duha Svetoga, Branitelja; daj im duha mudrosti i razuma, duha savjeta i jakosti, duha znanja i pobožnosti; ispuni ih duhom svoga straha, po Kristu Gospodinu našemu.*

Potom slijedi *bitni obred* sakramenta. U latinskom obredu "potvrda se podjeljuje pomazanjem krizmenim uljem na čelo potvrđenika, koje se izvodi polaganjem ruke i riječima: "Accipe signaculum doni Spiritus Sancti – Primi pečat Dara Duha Svetoga". U istočnim Crkvama, pomazanje svetim mirom biva poslije molitve epikleze, na svim značajnim dijelovima tijela: na čelu, očima, nosu, ušima, usnama, prsima, ledima, rukama i nogama, a svako mazanje prate riječi: "Pečat dara Duha Svetoga".

Cjelov mira, kojim se sakramentalni obred završava, označuje i očituje crkveno zajedništvo s biskupom i sa svim vjernicima.

Koji su učinci potvrde?

Iz samoga slavlja proizlazi da je učinak sakramenta potvrde puni izljev Duha Svetoga, kao što je nekoć bio podijeljen apostolima na dan Pedesetnice.

Prema tome, potvrda pridonosi rastu i produbljenju krsne milosti:

- dublje nas ukorjenjuje u božansko posinjenje, po kojem govorimo: "Abba, Oče!" (*Rim 8,15*);

- čvršće nas sjedinjuje s Kristom;

- umnaža u nama darove Duha Svetoga;

- usavršuje naš vez s Crkvom;

- priopćuje nam "osobitu snagu Duha Svetoga" da, kao "pravi svjedoci Kristovi, riječju i djelom, širimo i branimo vjeru", da "hrabro ispovijedamo ime Kristovo" i nikada se ne stidimo njegova križa:

Sjeti se dakle da si primio duhovni znak, *Duha mudrosti i razuma, Duha savjeta i jakosti, Duha znanja i pobožnosti, Duha svetoga straha*, i čuvaj što si primio. Bog te Otac obilježio svojim znakom, Krist Gospodin te potvrdio i u tvoje srce stavio zalog Duha.

Kao i krst, kojemu je dovršenje, potvrda se daje samo jednom. Potvrda, naime, utiskuje u dušu *neizbrisiv duhovni biljež*, "karakter", koji označuje da je Isus Krist kršćanina obilježio pečatom svoga Duha i zaodjenuo ga snagom odozgo da postane njegovim svjedokom.

“Karakter” usavršuje opće svećeništvo vjernika, koje se prima u krštenju: “potvrđenik prima snagu javno isповijedati vjeru u Krista, i to kao po svojoj službi (*quasi ex officio*)”.

Tko može biti potvrđen?

Svaka krštena osoba, koja još nije potvrđena, može i treba primiti sakrament Potvrde. Budući da krštenje, potvrda i euharistija tvore nesto jedinstveno, “vjernici su obavezni primiti sakrament potvrde pravodobno”. Sakrament krštenja bez potvrde i euharistije je doduše valjan i djelotvoran, ali kršćanska inicijacija ostaje nedovršena.

U latinskoj tradiciji smatra se osnovnom dobi za primanje sakramenta potvrde “dob rasuđivanja”. No u smrtnoj pogibelji treba potvrditi i djecu, čak i ako nisu još dostigli dob rasuđivanja.

Ako se kadšto govori o potvrdi kao “sakramenu kršćanske zrelosti”, ne smije se odrasla dob vjere poistovjetiti s odrasloim dobi naravnog rasta, niti zaboraviti da je krsna milost čist i nezaslužen dar, kojoj nije potrebno neko “ovjerovljenje” da bi postala djelotvornom. Sveti Toma podsjeća:

Tjelesna dob nije mjerodavna za duhovnu. Tako čovjek već u djetinjstvu može primiti savršenstvo duhovne dobi o kojem govori Knjiga mudrosti (4,8): “Jer duljina dana ne čini starost časnom, niti se ona mjeri brojem godina.” Odatle se tumači da su se toliki i u djetinjoj dobi, zahvaljujući snazi Duha Svetoga što je primiše, hrabro, do krvi borili za Krista.

Priprava za potvrdu treba ići za tim da kršćane dovede do tješnjeg sjedinjenja s Kristom, do življe prisnosti s Duhom Svetim, s njegovim djelom, darovima i pozivima, kako bi bolje mogli preuzeti apostolske odgovornosti kršćanskog života. Zato će kateheza o potvrdi težiti za tim da u potvrđenika probudi smisao pripadnosti Crkvi Isusa Krista, i to kako sveopćoj Crkvi tako i župnoj zajednici. Na ovoj potonjoj je osobita odgovornost za pripravu potvrđenika.

Za primanje potvrde potrebno je da krizmanik bude u stanju milosti. Dobro je radi očišćenja u vidu primanja dara Duha Svetoga pristupiti sakramentu pokore. Za poučljivo i raspoloživo primanje snage i milosti Duha Svetoga treba se pripremiti predanijom molitvom.

Kao za krštenje, tako je i za potvrdu prikladno da zbog duhovne pomoći krizmanici potraže *kuma* ili *kumu*. Dobro je da kum bude isti kao i kod krštenja da se bolje naglasi jedinstvo dvaju sakramenata.

Tko je djelitelj potvrde?

Izvorni djelitelj potvrde je biskup.

Na Istoku redovito prezbiter koji krsti, odmah u jednom te istom slavlju, podjeljuje i potvrdu. Međutim, on to čini svetom krizmom što ju je prethodno po-

svetio patrijarh ili biskup, čime se izražava apostolsko jedinstvo Crkve, kojemu se spone jačaju sakramentom potvrde. U latinskoj Crkvi ista se disciplina primjenjuje pri krštenju odraslih ili kada se u puno zajedništvo s Crkvom uvodi krštena osoba član druge kršćanske zajednice, u koje sakrament potvrde nije valjan.

U latinskom obredu redoviti djelitelj potvrde jest biskup. Premda biskup može iz važnih razloga, nekim svećenicima dati ovlast da dijele potvrdu, dobro je ipak da je, radi značenja samog sakramento, podjeljuje on sâm, ne zaboravljajući pritom da je upravo radi toga slavlje potvrde na određeno vrijeme odijeljeno od krštenja. Biskupi su nasljednici apostola koji su primili puninu sakramento reda. I stoga, kad oni dijele sakrament potvrde, to jasno označuje da je učinak sakramento da one koji ga primaju tješnje sjedini s Crkvom, s njezinim apostolskim izvorima i poslanjem da svjedoči za Krista.

Kada je kršćanin u smrtnoj pogibelji, bilo koji prezbiter mora mu podijeliti potvrdu. Crkva, naime, hoće da nitko od njezine djece, pa ni ono najmanje, ne podje s ovog svijeta a da nije po Duhu Svetom usavršeno darom Kristove punine.

Zahvala krizmatelju

Poštovani biskupe Tomislave, župniče, dragi naši roditelji i rodbino, kumovi i prijatelji.

Želim od srca zahvaliti našem biskupu Tomislavu na njegovim poticajnim pastirskim riječima i činu podjele sakramento svete potvrde.

Zahvaljujem našem župniku fra Marku što nas je strpljivo i lijepo pripremao za ovaj sakrament kršćanske zrelosti. Zahvaljujem i našoj vjeronaučiteljici Tini Totić koja nas je poučavala vjeri na školskom vjeronauku.

Hvala našim župljankama koje su uredile crkvu za ovu prigodu, kao i gospodinu Željku Bračiću koji je uredio aranžmane za slavlja prve svete pričesti i svete potvrde. Hvala orguljašici profesorici Milki Tomić i svima vama koji ste svojim pjevanjem uzveličali ovo slavlje. Hvala i našim ministrantima za njihovo služenje kod oltara.

Na kraju najviše hvala našim roditeljima, djedovima, bakama i ostaloj rodbini, svima onima kojima iza Boga dugujemo najviše. Sve.

Hvala i svim kumovima na radosnom odazivu za kumovanje i kršćansko svjedočenje životom.

Svima od srca najiskrenije hvala.

Za sve vas jedan pljesak od nas krizmanika.

Krizmanik: Vinko Dominik Dizdar

40. obljetnica svećeništva

Kad je Bog stvorio vrijeme, nije ništa rekao o žurbi

Žurili mi ili ne, godine se nižu jedna za drugom Li vidimo i osjećamo kako je ljudski život za svakog čovjeka nevjerljivo prolazan. Stariji će se lako sjetiti: jedva si izašao iz djetinjstva, proletio kroz mlađenčko doba, da bi onda neko vrijeme prolazile godine životne zrelosti, s malo radošću i puno brige, i već je nastupila starost.

Žurili mi ili ne, vrijeme i godine ostaju iza nas. Na prolaznost vremena podsjećaju nas susre-

i svećeništva bila je to i četrdeseta godišnjica svećeničkog ređenja koje je bilo u Metkoviću 1980. godine.

U župnoj crkvi u Stankovcima 25. lipnja 2020. u 11 sati okupili smo se oko oltara Gospodnjega. Sv. misu predvodio je jedan od kolega, fra Blaž Toplak, koji je tom prigodom izrekao nekoliko misli o vjernosti i ustrajnosti na našemu svećeničkom putu.

Miro Perica, fra Marko Duran, fra Branko Brnas, fra Mladen Kovačević i fra Tomislav Brekalo

ti s ljudima s kojima smo proveli dio vremena ili života. Obično se naši susreti svedu na godišnjice određenih događaja ili zbivanja u našem životu.

Uobičajena praksa kod nas franjevaca je da se za pojedine godišnjice okupimo. Na inicijativu našeg gimnazijskog kolege, Mira Perice iz Stankovaca, okupila se generacija koja je 1969. došla u sjemenište u Sinj. Bilo je to prije 50 godina, a za nekolicinu nas (fra Branka Brnasa, fra Marka Durana, fra Mladena Kovačevića, fra Tomislava Brekala i fra Blaža Toplaka) koji smo nastavili na započetom putu redovništva

Poslije euharistijskog slavlja druženje smo nastavili u obiteljskoj kući Mira Perice u zajedništvu oko obiteljskog stola. Miro i njegova supruga Anka iskazali su svu velikodušnost i radost prigodom našeg susreta. Druženje je potrajal do kasnih poslijepodnevnih sati. Na rastanku svoje gimnazijске kolege Miro je obdario prigodnim poklonima. Rastali smo se u nadi da se iduće godine nađemo u Velikom Brdu ili u Zostrogu, kako već bude moguće.

Kolega fra Branko Brnas nije prisustvovao iz opravdanih razloga.

Vjernost i ustrajnost

U današnjem svijetu mnoge su vrednote izgubile ne samo svoj pravi sjaj, nego i svoj originalni smisao, svoju životnost. Znak je to duhovne krize našeg vremena. Među te vrednote spadaju zasigurno i zaboravljene kreposti vjernost i ustrajnost. Vjernost je na započetom putu ustrajnost lišena svoje privlačnosti i ljepote. Ali i tada nam je potrebna, jer ona spašava i nosi ovaj svijet.

Rabindranath Tagore u jednom od svojih tekstova zapisa: "Išao sam, a sunce je žarilo. Iscrpljen pao sam na zemlju i cvijeće je uvenulo. Cvijeće, koje sam namijenio Bogu. Ali ipak ga nosim."

Vjernost je svježe cvijeće; ustrajnost je pod teretom života opaljeno i uvelo cvijeće. Vjernost obećavamo, zavjetujemo, ali ustrajnost treba izmoliti, mukom je zaslužiti, životom ostvariti.

Vjernost namjenjujemo drugome kao dar; ustrajnost prihvaćamo kao posljedicu obećanja vjernosti.

Ljudski život se može osmisliti po onom:

- 1) *što mi dajemo životu;*
- 2) *što mi dobivamo od života;*
- 3) *kako prihvaćamo neizbjježne događaje.*

Isus Krist nije otkupio svijet na prva dva načina – osmišljavanjem svoga života, nego trećim načinom.

Trideset i tri godine živio je, tako reći, na rubu društva, ali Krist je otkupio svijet prihvaćenjem treće vrednote: obećao je vjernost svom Ocu da će u svemu vršiti Njegovu volju. Kad je to obećanje na Njegov životni put dovelo križ, uz suze i krvavi znoj, slomljen i ponižen, boreći se sa sobom, ipak je prihvatio taj križ, tu neizbjježnost. I upravo ovo prihvatanje posljedica svoje odluke, ova ustrajnost, uz spoznatu vrednotu, otkupila je svijet.

Naša zadaća u ovom životu pomalo je slična – otkupiti svijet. Svijet otkupljujemo kad ga obdarimo životom. Ne mora netko doslovno biti otac ili majka da bi svijet obdario životom. Svaki koji se daruje, izgara u ljubavi prema drugome, u svome zvanju, poslu, na radnom mjestu, isto tako je i otac i majka svima koji su potrebni pomoći, bolje rečeno novog i ispravnog načina života rođenog po načelu: „Ljubi Boga iznad svega, a svoga bližnjega kao samoga sebe“.

Životna stvarnost potvrđuje kako Otkupljenje dolazi po ustrajnosti uz spoznatu istinu – prihvatanje posljedica vlastitih životnih odluka.

Cijenjene kolege, stojimo danas pred Bogom, stojimo s tolikim godinama vjernosti, ali nadasve ustrajnosti na započetom putu. Davno je to bilo 1969. kad smo kročili u Sinj kao sjeničtarci (prije 50 g.), isto tako davno bijaše i 1980. (prije 40 g.) kad smo zaređeni i kad smo slavili mlade mise. Stojimo danas jedni pored drugih kao utjelovljeno svjedočanstvo za veličinu pomalo zaboravljene kreposti ustrajnosti. Stojimo i iščuduјemo se čemu se sve čovjek može nadati ako se pouzda i osloni na Božju riječ. Petar je sa svojim prijateljima lovio cijelu noć i ništa nisu ulovili, ali na Isusovu riječ baca mrežu. Ribarski govoreći, nije bilo nikakve šanse da se nešto ulovi. Ali on ne odustaje i čudo se upravo tada događa. Kad čovjek ne odustaje, kad mu izgleda da nema nikakvih izgleda, Bog nagrađuje čovjekovu ustrajnost i vjernost Njegovoj riječi.

Ponekad nam je izgledalo da u ruci držimo pregršt trnovitih, pa i uvelikih grančica, a ne lijepu i dobru mrežu u kojoj će biti ulova. Uloga naše ribarske mreže ili Božje riječi nije ništa drugo do povjerenog stado koje treba držati na okupu, sprječavajući bilo kakve razdore da ne bi došlo do pucanja mreže, tj. do zle krvi kako se kaže u našem narodu. Iako ulova ili ploda nije bilo uvijek, mi smo mrežu svoga poslanja i zvanja držali i nosili spremni da je na Isusovu riječ uvijek bacimo, jer smo znali: uspjeh ulova je dar od Boga. Znali smo, ili smo makar nastojali biti svjesni toga, da je zajednica, župa, biskupija dar Božji i da je naša vjernost dar Bogu.

Bogu možemo zahvaliti za veličanstveno svjedočanstvo naše vjernosti kroz proteklih 40 godina svećeništva, jer od Njega izlazi svako dobro.

I ono što nam iskreno želim jest da onaj isti Bog, koji nas je do sada pratio svojom vjernošću, i ubuduće bude naša jakost, naša ustrajnost.

Jer izvršenje volje Bože istovremeno je i stalno zajedništvo s Njim. Tako neka bude. Amen!

Fra Blaž Toplak

4. srpnja 2020. - Promina ima novaka na Visovcu

Oblačenje i zavjetovanje na Visovcu

Od subote 4. srpnja 2020. Franjevačka provincija Presvetog Otkupitelja bogatija je za četvoricu novaka, a prve zavjete položila su trojica dosadašnjih novaka.

Na otočiću Visovcu o. provincijal fra Marko Mrše primio je u novicijat: fra Tea Tadića, fra Kristijana Pisca, fra Stjepana Raiča i fra Marka Udovičića, a godinu kušnje u novicijatu završili su i položili prve jednostavne zavjete: fra Josip Brandejs, fra Ante Čavolina i fra Mate Šakić.

Svečano euharistijsko slavlje predslavio je provincijski ministar, a koncelebriralo je dvadesetak svećenika. Pjevanje su predvodili bogoslovi Franjevačke provincije Presvetog Otkupitelja uz orguljašku pratnju prof. Pere Prosenice.

Prije početka misnog slavlja održan je obred oblačenja u kojem postulanti, budući novaci, prvi put oblače redovničko odijelo – habit, a u tome im pomažu franjevci/svećenici koje su postulanti sami izabrali. Nakon homilije uslijedio je obred zavjetova-

nja dosadašnjih novaka. Prve zavjete na godinu dana u ruke o. Provincijala položila su trojica dotadašnjih novaka te primila Pravilo i Konstitucije reda Manje braće koje su se zavjetovala obdržavati.

U svojoj propovijedi o. Provincijal naglasio je kako je posebno molio Boga iščekujući dan oblaćenja kao poseban dan za cijelu Provinciju. Usporedivši brojno stanje Franjevačke provincije Presvetog Otkulitelja s ostatkom provincija u Europi, posebno na zapadu, ustvrdio je da još uvijek možemo Bogu zahvaljivati za dar duhovnih zvanja, ali trebamo i trajno poticati na molitvu za nova duhovna zvanja. Na osobit način, o. Provincijal je pozdravio rodbinu novaka i zavjetovanika te istaknuo njihov neizostavan doprinos u življenju vjere koji je djelovao poticajno na odaziv njihovih sinova na putu kojim su krenuli.

Za sam kraj zbor franjevačkih bogoslova, počaćen pukom i franjevcima, skladno je zapjevao himan „Tebe Boga hvalimo“. Nakon gozbe za stolom Gospodnjim, novaci, novozavjetovanici, njihova rodbina te prisutni redovnici i svećenici, na poziv o. gvardijana fra Marka Nimca, uz dobro raspoloženje okrijepili su se za zajedničkim stolom.

Fra Stipe Buljan

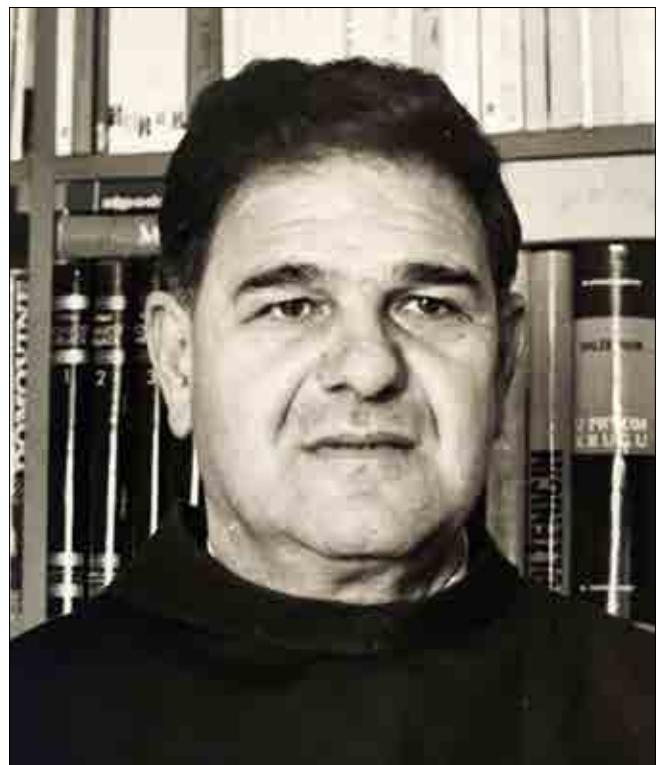
STOTA OBLJETNICA ROĐENJA (1920. - 1. prosinca - 2020.)

Fra Andelko Šimić

prominski župnik (1955. - 1964.)

U prvim danima ovogodišnjega *Došašća*, navršlo je ravnih stotinu godina da je u Tučepima, poznatom turističkom naselju u Makarskom primorju, rođeno dijete, koje je na svetom krštenju dobilo ime *Andelko*. Antički pisac Plaut zapisao je poznatu riječ: „*Nomen et omen - Ime koje je ujedno i znamenje.*“ Taj mali tučepski Andelko kasnije će kao svećenik mnogima biti dobri andeo koji će ih u životu pratiti i pomoći im da se susretu s dobrim Bogom.

Poslije završenoga osnovnog, srednjoškolskog i fakultetskog teološkog obrazovnja, primio je sveti svećenički red na Veliku Gospu 1943. godine u Makarskoj i slavio Mladu Misu u rodnim Tučepima. Bila su to teška vremena kad je bjesnio Drugi svjetski rat. Poslije rata srušena je Nezavisna Država Hrvatska, a u obnovljenoj Jugoslaviji vlast su preuzeli komunisti, zadojeni borbenim ateizmom. Izbacili su vjeronauk iz svih škola i zabranili Crkvi da drži škole, dječje vrtiće i bolnice, zabranili vjerski tisak, oduzeli tiskare, zgrade i drugu crkvenu imovinu. Pobili su preko 600 svećenika, redovnika i redovnica i mnoge strpali na robiju. U našoj Provinciji također su ubili preko 40 fratar, uglavnom župnika na pojedinim župama. Tako su u Župi sv. Mihovila, arkandela, u Promini ubili fra Pavla Silova, župnika (Rupe, 23. XII. 1885.-Promina, 29. VI. 1942.). Bio je župnik više župa i konačno 1940. dolazi u Prominu. Pera Džapo,

Fra Andelko Šimić

Prominjanka, javila je fra Pavlu da bježi iz Promine, jer će ga ubiti. On u to nije povjerovao, nego je ostao u svojoj Župi.

U noći između 28. i 29. lipnja 1942. komunisti su napali župsku kuću, ubili fra Pavla, njegova kapelana fra Petra Bačića zarobili i vezali. Opljačkali su kuću i pobegli. Sutradan došli su neki fratri

Fra Andelko s tri sjemeništarca i roditeljima (oko 1960. g.)

Mratovo, 28. srpnja 1968. godine

Biskup msgr. Josip Arnerić (1912.-1994.) na krizmi 1962. u Promini

Procesija na sv. Roka u Čitluku 16. kolovoza 1964. godine

STOTA OBLJETNICA ROĐENJA (1920. - 1. prosinca - 2020.)

Ministranti s župnikom

Trojica remeta u tri crkve

Pjevački zbor

Na grobu Jure Sarića kod Gospe Čatrnjske, siječanj 1959. godine

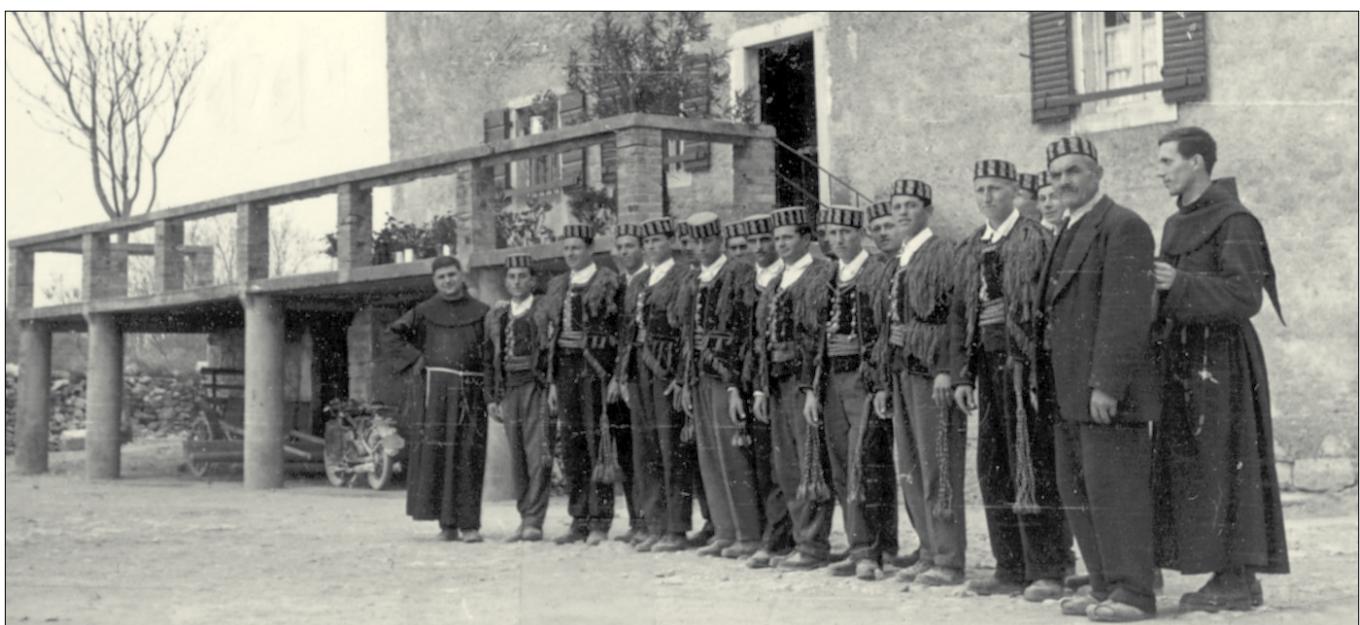
STOTA OBLJETNICA ROĐENJA (1920. - 1. prosinca - 2020.)

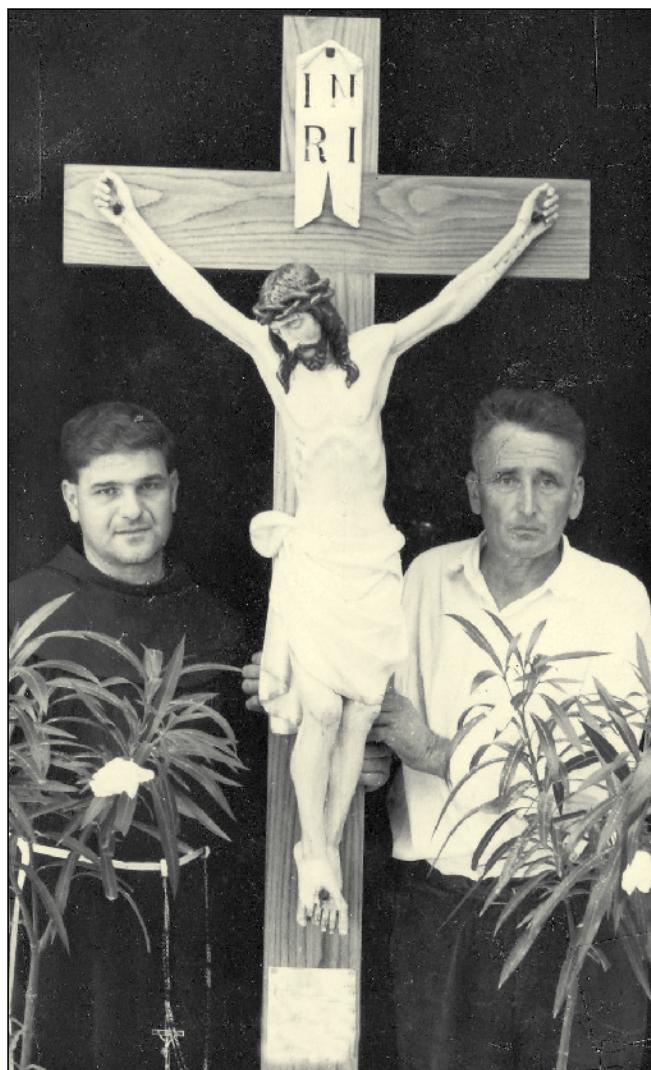

Velika subota, 1957. g., Čuvari Isusova groba

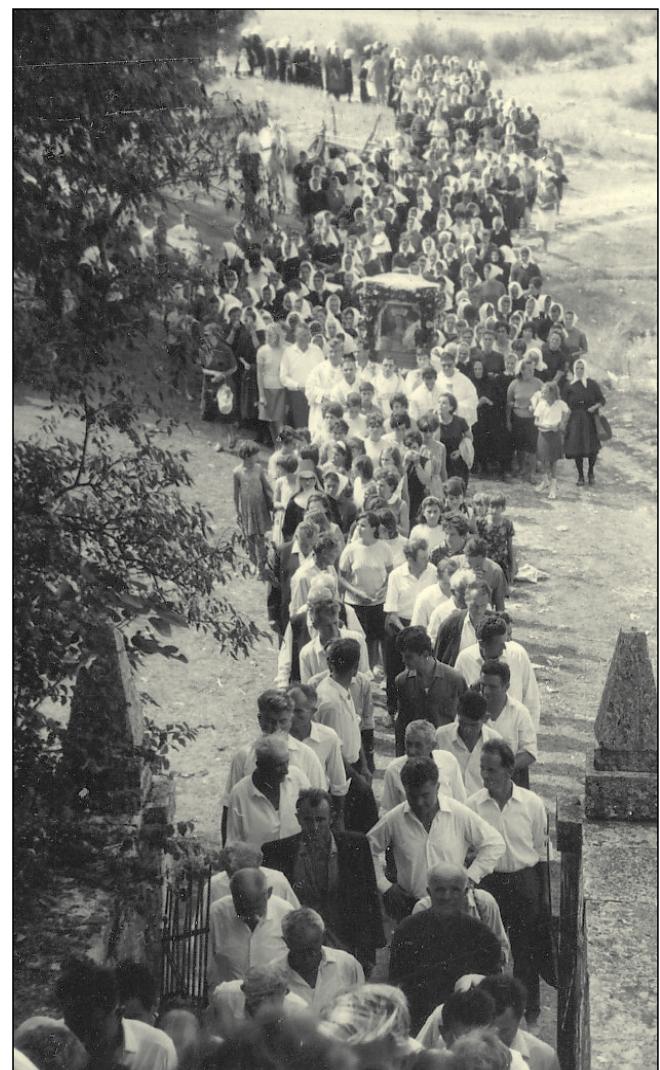

26. srpnja 1957., sveta Ana, procesija

U Gospinoj crkvi

Procesija na Malu Gospu

Procesija na Malu Gospu

Razvode - crkva Svih Svetih. Poslije temeljite obnove crkve

Sv. Martin, - Mlada misa fra Draška Bagića, 1968. g.

i odnijeli tijelo fra Pavlovo u Drniš, obavili sprovodne obrede i pokopali ga Visovcu. Znao je fra Andjelko da su isti ubojice, prominski komunisti, svoga Prominjanina, fra Mirka Validžića, jedne nedjelje poslije sv. Mise, usred bijela dana, zasuli kamenjem i ostavili u lokvi njegove krvi da ga netko pokopa. Kad je to čuo njegov brat, s nekim rođacima, „mrtvoga“ je zaprežnim kolima doveo kući. Zapaziše da fra Mirko još lagano diše. Kućna čeljad postadoše i lječnici i bolničarke. Dugo se je oporavljaо u šibenskoj bolnici. I ostade živ.

Fra Andjelko je znao za uboјstvo fra Pavla i što je proživio fra Mirko, kao i za uboјstvo drugih svećenika i posebno u njegovu rodnom kraju, u Makarskom primorju. Ubijeni su: fra Petar Paviša u Baškoj Vodi, fra Dominik Šulenta, don Niko Delić, fra Frano Borić, don Marko Devčić, fra Paško

Procesija kod Gospe Čatrnjske na blagdan Male Gospe

Bilić, fra Anselmo Kamber, fra Augustin Glavaš, fra Valentin Šimić, fra Rudolf Vučić i fra Josip Erceg u Makarskoj, fra Karlo Ćulum u Zavojanima i fra Ante Benutić u Igranim. Sve je te mučenike dobro poznavao fra Andjelko, a ipak je, svjestan opasnosti, otišao za župnika u Prominu, u župsku kuću, u kojoj je ubijen fra Pavao.

Radio je koliko je mogao. Služio je svete mise, propovijedao, dijelio svete sakramente, počinio bolesnike i starije osobe, a djecu učio vjeronauk i crkveno pjevanje. Trebalо je pokapati mrtve, ali i popravljati crkvene građevine, a novaca nema, ni građevinskog materijala nema, a sveprisutna UDBA tjerala u kosti strah.

Fra Andjelko je svojim svećeničkim životom svjedočio za svoga Boga i njegovu Crkvu i u drugim župama: Drašnicama, Igranim, Živogošću, Baškoj Vodi i Lovreću.

Treba upozoriti da je on prvi od svih naših župnika počeo izdavati župski list. Bilo je to 1966. godine. Nazvao ga je „Svjetionik“, ne samo zato što Baška Voda, kao i mnogobrojna naselja na našem Jadranu, imaju vrlo mnogo sjetionika koji pomaze brodovima i mornarima da sigurno plove, nego i da list bude „duhovni svjetionik“, tj. da pomaze vjernicima da sigurno „plove“ svojom životnom ladjom po uzburkanom moru, tj. burama i neverama modernoga bezbožnog i materijalističkog svijeta.

Na Lovreću, uz druge poslove, organizirao je znanstveni skup (simpozij) o povijesti i sadašnjosti, o vjerskom i društvenom životu, o prosvjeti i kulturi te sva ta predavanja objavio u velikom Zborniku, kakvoga Župa Lovreć prije nije imala. Dok su se odvijale te svečanosti, uz ostalo, treba istaknuti da je u župskoj crkvi postavio dvije brončane biste u čast dvojice veoma zasluznih muževa. Prvi je fra Šimun Milinović, rođen u Lovreću, franjevac, znanstvenik i pisac, nadbiskup u Baru u Crnoj Gori, a drugi fra Josip Šimić, rođen u Igranim, graditelj velike i lijepе Crkve Duha Svetoga u Lovreću.

Petar Preradović, veliki naš pjesnik, ozbiljno je uskliknuo:

„Rod bo samo koji mrtve štuje
na prošlosti budućnost si snuje!“

I fra Andjelko je zaslužio da ga novi naraštaji poštuju i cijene i budu zahvalni za sve dobro što ga u životu učinio.

Fra Gabrijel Jurišić

PROMINA

26. srpnja 2020. - blagdan sv. Ane u Mratovu

Vjeruj i bit će ti

U nedjelju 26. srpnja 2020. godine u Župi Promina proslavljen je blagdan sv. Ane. Tog dana Crkva slavi sveti par Joakima i Anu, roditelje Blažene Djevice Marije. Župnik fra Marko Duran pozvao je meštra novaka fra Mijo Šabića i novake na proslavu. Fra Mijo je predslavio misu i propovijedao, a fra Marko je bio u koncelebraciji. U svojoj propovijedi fra Mijo je protumačio kako se prilično malo zna o Gospinim roditeljima, tek da ih je Bog u kasnoj dobi blagoslovio djetetom za kojeg nisu mogli ni slutiti kakvu će ulogu imati. Nadalje, istakao je da je sveta Ana redovito vodila Mariju u hram i dok je Marija bila malena, i tako dala primjer svim majkama i roditeljima da svoju djecu vode sa sobom u crkvu, bez obzira na to hoće li djeca biti nemirna, plakati, hodati po crkvi. Na kraju svoje propovijedi fra Mijo je naglasio kako je sveta Ana primjer dobre i čestite majke kojeg i hrvatske majke moraju slijediti kako bi izgradile bolji svijet i bolje društvo.

Novaci fra Stjepan Raić i fra Kristijan Pisac ministrirali su, fra Teo Tadić čitao je misna čitanja, a fra Marko Udovičić otpjevao psalam.

Za potrebe našega župnog lista donosimo propovijed dr. Tomislava Ivančića na blagdan sv. Ane.

Poštovani i dragi sudionici ovog slavlja sv. Ane, zaustavimo se na trenutak na ovome što smo čuli jer ako ste čuli čitanja pa i propovijed, a niste o tome razmišljali, sve ćete zaboraviti i sve će biti uzalud. Ali ako ste čuli, razmišljali i ponijeli ih kući, tada nosite Isusa u svoju kuću. Svi vi koji ste ovdje u crkvi sjetimo se da smo u kući sv. Ane. Ona nas je ovdje primila u svoju kuću i sjetimo se da nam je ovdje biti onakvima kakva je bila Marija u kući Marte i Marije. Marta je posluživala, brinula se da sve bude dobro, da gosti budu počašćeni, a Marija je sjela do Isusovih nogu i slušala, slušala i slušala Njegovu propovijed. Slušala je Njegovu riječ. Marta sva umorna i oznojena, kao i mi ovdje, pokušala je Isusu reći: „Daj reci mojoj sestri, pa vidiš kako se mučim. Ne mogu sve sama prirediti. Vas dvanaest apostola, pa još vi i drugi“. Isus joj na to reče: „Marta, sve je drugo nekorisno i ne vrijedi. Marija je izabrala najbolji dio.“

Poštovani prijatelji, ako odete s ove svete mise, a da niste nijednu riječ zapamtili, onda ste zaista jadni. Onda ste uzalud bili ovdje jer ne možete primiti Svetu pričest ako niste primili riječ Božju, a Isus je riječ Božja. Najprije Riječ primiš, a onda primiš i onaj kruh, hostiju, u koju je ušla riječ Božja i načinila Isusovo tijelo. Ali ako ne primaš riječ Božju, ti odbijaš Isusa. Moje duboko iskustvo svih godina kako radim kao svećenik jest da kad ljudi pitaš nakon mise, to izgleda ovako: „Što je bilo? - Ne znam. Kako je propovijedao? - Odlično! Što je rekao? - To ne zna ni on valjda.“

Isus kaže da kad se propovijeda Božja riječ, onda dolazi đavao i uzima tu riječ. Zanimljivo, jer kada čitate novine, slušate radio, gledate televiziju,

zapamtite sve i pričate drugima, a kad ste bili na propovijedi, ništa ne znate ispričati. Što se to događa? Shvaćate li, da ste vi već stari, pogotovo vi koji ste ovdje sa 50, 60, 70 godina, mojih godina, da vi slušate već 50, 60, 70 godina toliko propovijedi. Ako ste išli svake nedjelje na misu, to je 52 propovijedi, a gdje je Božić i drugi blagdani? Pa vi ste već trebali biti doktori teologije, sveci! Međutim, jeste li se nakon jedne svete mise pokrenuli barem jedan milimetar naprijed u svetosti? Jeste li postali barem ikada malo bolji? Ta zar ne vidite gdje su problemi? Što vrijedi ako mi stojimo ovdje u crkvi ili preko radija želimo sudjelovati pri misnom slavlju, a nismo uzeli Isusa, a

On je Riječ. I što ti vrijedi da izmolis sto Očenaša sv. Ani pa i Gospo, a Isusa nisi prihvatio? Sve je uzalud!

Sv. Ana nije posebno ništa napravila, ona nije postala ništa bolja. Jedno je samo imala - ona je pripravila majku Isusa Krista. Gospa nije nikakva posebna djela radila, nije kao Majka Terezija, Caritas ni itko drugi - ništa! Ali je Isusa rodila i ljubila do kraja. Apostoli nisu postali ništa moralno bolji ljudi, nisu postali ni čestitiji ni strpljiviji. Ne! Svađali su se i prepirali do kraja. Po čemu su onda sveti? Samo po tome što su za Isusa živjeli, slušali njegovu riječ, pamtili i drugima prenosili.

Znate li tko je svet čovjek? Ne onaj koji je dobar, a ne. Dobri idu u pakao, a sveti idu u nebo! Svetac je čovjek koji druguje s Bogom, koji voli Isusa, koji Njegovu riječ sluša, koji je zぶnjen nekada na Njegovu riječ ili oduševljen pa kaže: „Kako si mi to rekao Isuse!“

Koliko samo molitava izmolite i devetnica za nekoga, za obraćenje ovoga, za zvanje onoga i za zdravlje nekoga, a nikada niste dobili. Zašto? Isus jasno kaže: „Molite i dobit ćete.“ Samo zato prijatelji što nikada nismo prihvatali da je ono što Isus kaže - istina! Pokušajte danas nakon ove propovijedi moliti Isusa: „Molim te Isuse da mi ovo i ono dotakneš i iscijeliš!“ Tada mislite samo na jedno - Ti si apsolutno dobar i Ti ne možeš meni ne dati ono što Te molim. Očekujte i vidjet ćete čudo. Ali od nas nitko to ne očekuje. Mi molimo i kažemo: „A eto, kad bi Bog dao“, a Isus kaže jasno: „Kad molite, vjerujte da ste već dobili i bit će vam.“ A mi vjerujemo da uopće nećemo dobiti. I onda još kažemo da smo kršćani. Nismo ni počeli biti kršćani!

Ako nas danas sv. Ana uputi u to, onda ćete vidjeti kako će iz našeg krštenja izrasti kao klica jedan novi život svetosti. Svi će tada govoriti: „Jeste li čuli za one ljude u Rudešu? - Što, molim te? Pa to su drugačiji ljudi, oni pamte, oni govore o Isusu. Isus je s njima, uslišava im se svaka molitva. - Ma nemoj!“

Prijatelji, tako je malo potrebno da budemo normalni ljudi i još normalniji kršćani, a onda sveti! To čak nije niti veliki zadatak, ali mi kao da ne znamo gdje se to treba kliknuti i gdje treba to živjeti. Ako Isus kaže: „Molite i vjerujte da ste već dobili, što me trebaš moliti tri dana krunice?“ Čuo sam da jedna žena kaže kako svaki dan izmoli deset krunica. Ja ju žalim, ona nije normalna. Jedan svećenik mi je rekao da svaki dan moli tri krunice - ja to ne bih mogao. Ja sam to jedino u ratu molio, tada sam si zaista uzeo vremena. Ali ako ja vjerujem kada kažem: „Zdravo Marijo... sveta Marijo, moli za nas grešni-

ke“, ja znam da Marija moli i da mi je već dala. Ako kažem: „Isuse, zaustavi u Hrvatskoj taj užasni rat, zaustavi Gospodine osiromašenje moga naroda, zaustavi to da nemoral vlada u našim školama, u našoj politici, u našem javnom životu i medijima, zaustavi!“ Ako ja to vjerujem, to mora stati.

Prijatelji, kada ćemo postati vjernici? Zanimljivo, kad pitam ljude jeste li kršćani: „Da, pa kako ne. Ja vjerujem u Boga!“ Ali u Boga ne vjeruju kršćani, sasvim krivo. U Boga vjeruju i pogani, prijatelju dragi. Ako ti vjeruješ u Boga, ti uopće nisi krščanin. Kršten si, ali nisi nikada prihvatio to kršćanstvo jer krščanin vjeruje u Boga Oca, Sina i Duha Svetoga - to je nešto sasvim drugo. Krščanin je onaj koji vjeruje da je Isus sišao s Neba i da je On Bog koji je postao čovjekom, da je to Bog koji je među nama ovdje, da stanuje u vašoj župi - evo ga tu u tabernakulu, to su znakovi njegove prisutnosti. Doći će na ovaj oltar i utjeloviti se u kruhu i vinu. Pa zar mi to vjerujemo?

Kaže Isus: „Kad dođe Sin čovječji na Zemlju, hoće li naći vjere uopće na Zemlji?“ Znate li zašto naši pape i biskupi traže novu evangelizaciju? Kažu da su istraživanja pokazala da kršćani uopće ne vjeruju u ono što misle da vjeruju. Papa Benedikt prošle godine je rekao da je u cijelom svijetu napravljeno istraživanje u kojem se vidjelo da kršćani uopće ne znaju što to znači biti krščanin. Oni su pogani, a pogani su ljudi koji pripadaju drugim religijama, a ne kršćanstvu. Krščanin ne vjeruje u nepoznatog

Boga, u izmišljenog Boga, nekog užasnog Boga koji baca u pakao. Ako ti u takvog Boga vjeruješ, hvala ti lijepa, ti si već u paklu. Ja vjerujem u Boga koji je ljubav i nježan, i kada ja teško grijesim, On me zagrli i kaže: „Tomislave moj, u Nebo moraš ići. Ti si moje dijete, ti si moje stvorenje, ne mogu više.“ On će zaplakati nuda mnom što sam tako jadan i slab. Takav je moj Bog!

Prijatelji, postoji Bog koji je samo ljubav. I kad prihvativate Boga koji je ljubav - poludite od sreće! Tada počinje zapravo preobražaj vašeg života. Vi vjerujete da je vaš Bog onaj koji se osvećuje, koji vas čini strašnim i ozbiljnima - zato se u crkvi nitko ne smije. Tu se ne smiju pričati vicevi, tu ni djeca ne smiju biti nemirna. Ne! U crkvi se mora biti ozbiljan? Zašto? O blizu je pakao, možeš pogriješiti. Prijatelji dragi, crkva bi trebala biti mjesto radosne vijesti, gdje ljudi plještu, radosno govore: „Jesi li čuo? Biti će dobro! Je li da će biti dobro!“ Pa sastat ćemo se u Nebu i tamo ću vam ja opet propovijedati. Ali zato krenimo odavde pa ćemo mi drugima propovijedati. To je prvo, prijatelji, što moramo shvatiti. Ja kao krščanin ne vjerujem u nepoznatog Boga. Ja vjerujem u povjesnu osobu, u jednog Židova iz Nazareta - Isusa Krista. Isus je za mene spas - to znači Isus Krist! On je Bog koji je postao čovjekom.

Prije 2020 godina došao je na Zemlju, a On i sada dolazi u naše sastanke, u naše svete mise, Euharistije. On je mene učinio svojim velikim prijateljem, svećenikom da mogu činiti njegova čudesa i

kad te odriješim od grijeha, ti si slobodan od grijeha; kad te blagoslovim, ti si blagoslovljeno biće. I kad ja izgovaram nad ovim kruhom: „Ovo je moje Tijelo ...“, onda je Isus u tome i dolazi k tebi. Zato tolika čudesna možemo činiti. Pa to je Isus napravio, to nije nikakav Bog napravio. Ne! Ni Alah, ni Jahve ni nitko - Isus iz Nazareta!

Je li možda sad razumijete zašto je dobro uči u Aninu kuću, kao što smo mi ovdje, i slušati Isusa? Zaista, pa jesmo li mi ikada postali kršćani? Papa kaže da ljudi u Europi misle da znaju, a zapravo ne znaju što je to kršćanstvo i uopće ne vjeruju u to. Ne čitaju Sveti Pismo, ne slušaju propovijedi, ne razumiju i ne razmišljaju, ne žive ništa od toga!

Mi smo sve, npr. pretvorili u molitvu. Strašno! Isus nikad nije rekao tko moli, spasit će se. Neće! Nije rekao tko moli, ozdravit će. Neće! Nije rekao tko moli, postat će svet, nego ako vjeruješ! Ako vjeruješ, vjeruj! „Blago tebi što si povjerovala!“, kaže sv. Elizabeta, Marijina teta Mariji. „Ne boj se, samo vjeruj!“ kaže Isus. Tvoja te vjera spasila, ne molitva! Kad molite, vjerujete da ste dobili. Vjera prijatelji, a mi smo od toga napravili samo molitvu. Isus kaže: „Obrati se, a ne moli da mi se obratiš.“ Isus kaže: „Vjeruj!“, a mi: „Isuse, daj mi da vjerujem.“ Smiješno. Isus kaže: „Budi dobar!“, a mi: „Isuse, daj da budem dobar.“ Mi

smo smiješni postali. Isus nama lijepo kaže: „Ljubite jedan drugoga!“ Čuli ste danas u čitanju - „Ljubite jedan drugoga kao što sam ja ljubio vas!“, a mi: „Isuse, daj da mogu ljubiti.“ Ma što daj da mogu ljubiti. Pa daj imaj samilosti prema čovjeku pokraj sebe, daj reci da ti je dragocjen! Daj nekoga pohvali u svojoj kući, daj pošalji onoga koji je zločinac. Idi pomozi onome koji je postao ovisan o alkoholu, cigaretama, psovki i sl. Idi prijatelju, pomozi jadnom čovjeku! Rasplaci se nad čovjekom koji pati! Uči ga ljubiti! Jer Bog je nas prije ljubio, prijatelju. Već imamo u sebi sposobnost da budemo dobri, a zašto to nismo?!

Evo kako nam Isus zanimljivo govori u Aninoj kući, a to znači - počni čitati Evandelje! Možda večeras počni s Markovim Evandeljem, ali svaki dan čitaj. Pazi, malo pročitaj i zapamti što ti je rekao. Razmišljaj, ovo odluci: „Čekaj, probat ću ovo što je Isus rekao.“ Ma vi ćete vidjeti čuda, prijatelji dragi. Ja sam to osobno probao i isprobavam svaki dan, stvarno. I kad molim Isusa jer me sad muči artritis, sad glavobolja, sad grlo, sad ono, sad godine mebole, kažem: „Isuse to usliši mi“, a On kaže: „Vjeruj i bit će ti“ - i točno, ja znam bit će i bude. Tako pola sata, sat i ja sam drugi čovjek.

Ja ne znam gdje mi živimo. Danas se ne događa ništa nego samo zlo. Mi smo cijelu svoju vjeru prebacili u religiju - to je zlo! Mi mislimo da smo musli-

mani, hinduisti, budisti, šintoisti i koje kakve druge religije, a većinom smo ateisti! Ako ne vjerujemo u Isusa i njegovu riječ; jer vjerovati u Isusa znači držati za istinu ono što je On rekao, držati za istinu znači to će biti što je On rekao, ja vjerujem Tebi Isuse, Ti si dobrota i ne može drugačije. Dajte to probajte! Hoće li večeras? Samo petero vas? Hoće li još netko?

Pokušajmo i drugu točku razmatrati. Došli smo u kuću, rekao sam, sv. Ane. Sv. Ana je korijen Isusa - pazi! Naš Bog je Isus i u njemu je Otac i iz Njega i Oca izlazi Duh Sveti. Sve je u Isusu - tu prisutan - Trojstvo i naš Bog, tri osobe i jedna narav, a to znači jedan Bog. A taj Isus je postao čovjekom i zamislite - Bog ga je spojio sa čovjekom. Kako je čovjek velik, i to u povijesti. Sv. Ana je prekrasan dokaz, gle, Bog je uzeo nju i Joakima. Oni nisu mogli imati djece i Joakim je bio razočaran. U hramu je molio i prikazivao, a Bog mu nije dao dijete. On razočaran, kažu neke priče, otišao je daleko u pustinju i više nije Boga molio. Onda mu se Bog objavio: „Idi kući! Makar ti je žena stara i makar ne može imati djece - rodit će.“ On se vraća i dobiva Mariju - najljepšu ženu svijeta! Bogorodicu - našu Gospu.

Sad mi vidimo u Aninoj kući - Ana i Joakim su jedno. Isusova baka! Koliko puta je ta baka dala njemu kruha i namazala s masti, pekmezom, pa ga

primila u naručje i milovala ga: „Milo moje! Isuse moj!“ Shvaćate li da je to naš Bog? A onda je Marija uživala u tome djetetu. Marija je majka toga Isusa, a onda je Isus osvojio čitavi svijet i nas sve skupa pa kaže: „Biti ćete tamo gdje sam ja!“

Prekrasno je biti kršćanin, užasno je biti poganan, prijatelji! Užasno je vjerovati u Boga za kojega ne znaš. Religije ne znaju kakav je Bog, gdje je Bog i što će biti s njima. Mi točno znamo - Isus je postao čovjekom! I upravo to Anina kuća tako kaže i upravo ti korijeni od Ane - Ana i Joakim bili su djed i baka, a Marija njegova majka. Ovo je prijatelj naš! Zato, ako je naš Bog čovjek, zašto vi kad dođete u crkvu onda sklopite ruke, prekrižite se i onda glumite umjetnike, kao da ste u kazalištu? Zašto ne dođete i prekrižite se sa stavom: „Isuse, bok! Kako si? Je li te tko posjetio ovdje u crkvi? - Sam si? O jadan, sad ču ja s tobom razgovarati.“ Isus izvrsno govori hrvatski.

Prijatelji, ako mi ne prihvativimo do kraja utjelovljenje Sina Božjega, nema nam budućnosti. Ono što svijet danas treba i ono što spašava svijet, jest da je taj Bog postao čovjekom u Djevici Mariji, kroz baku Anu. Bog je, dakle, želio biti čovjekom i postao je čovjekom. Ne samo to, nego je i umro za tebe, uzeo tvoje grijehu i rekao: „Nema grijeha na tebi, ne boj se! Neće

te nitko suditi, što se bojiš? Ne boj se i odreci se svega. Što će ti ovo na Zemlji, to i tako ne možeš imati. Sutra ćeš umrijeti i gdje ćeš s time?“ Pa ne živiš od kruha koji jedeš, ne živiš ni od juhe ni od janjetine. Ne! Živi se od riječi Isusove. Kad ti on kaže budi zdrav, pogledaj - od toga se živi i postaje zdrav, a mi jurimo na lijekove, na lijekove. Svaki dan smo u ambulanti i svaki dan ja dan imaš sto lijekova, a farmaceutske tvrtke, naravno, uživaju i proizvode bez brige jer mi jedemo, jedemo i jedemo njihove pripravke, a da ne postajemo zdravi. Zašto? Jer nikada, nikada ne kažemo: „Isuse, želim biti zdrav, ja mogu biti zdrav.“ 70% naših bolesnika, kažu danas znanstvenici, ovise o našoj duhovnoj dimenziji. Vjeruješ li u zdravlje? Govoriš li pozitivno ili negativno? Blagoslivljaš li ili psuješ? Ogovaraš li ili govoriš dobro o drugima? Pohvališ li nekoga ili uvijek imaš nešto protiv njega? Sve o tome ovisi!

Zapravo, vidite, čitav naš život treba skroz preokrenuti. Mi ne smijemo izići iz ove kuće sv. Ane, a da nismo postali kršćani! Isus je postao čovjekom. On je jeo i pio, spavao i umivao se, vezao žnirance na cipelama i mučio se s hladnoćom i vrućinom, sa žeđu i glađu, postio je i molio, propovijedao i trpio kad su ga progonili i dao se na križ pribiti samo da tebe spasi i mene i da uništi grijeh i zlo u nama. O, kako nas voli Isus!

Hajdemo danas prihvatići da nas Bog ludo voli! I hajdemo od sada razgovarati s Isusom, a ne moliti mu sto molitava. Što će Isusu naših deset Očenaša, recite mi? Dodeš u crkvu i Isus kaže: „O, dobro nam došla gospodo!“, a ti njemu: „Oče naš, Zdravo Marijo; Oče naš, Oče....“ On će: „Što ču ja s time?“ Ti kažeš: „Oče naš“, a Otac Nebeski: „Da čuo sam te“; a ti opet „Oče naš, sveti se ime Tvoje...“ - Da i...?“ Sedam Očenaša, sedam Zdravo Marija i sedam Slava Ocu. To je magija prijatelji! Ti znaš da te Otac čuje kad kažeš „Oče naš“ pa kažeš „Oče!“, a On kaže: „Da! Halo! Jesi li živ!?“ - „Hoću Oče biti nov čovjek, ja vjerujem u tvoga Sina. Sv. Ana me poučila, evo ove godine, da konačno ti vjerujem da si ti utjelovio svoga Sina koji je postao čovjekom da pokažeš kako mene neizmjerno voliš! U Nebo ču doći!“ Vidjet ćete poslije sto godina, svi ćete biti gore u Nebu i reći: „Profesore, evo i mene tu.“

Prestanimo negativno misliti! Pakao, pakao, čistilište. Tuga me uhvati kad vidim pobožne ljude, cijeli život mole, poste, trpe - ma sveti, dobri ljudi. Pitam: „Ako sutra umreš bako, gdje ćeš doći?“ „Joj velečasni, da mi se makar okrznuti o čistilište.“ I ode baka u pakao. Što si radila cijeli život?

Prijatelji, Nebo je naš projekt! Isus je rekao: „Bit ćete tamo gdje sam ja“. Isus kaže: „ Ljubite jedan

drugoga kao što sam ja ljubio vas. Ostanite u mojoj molitvi, čvrsto ostanite jer vas ljubim! Ja će te povesti tamo gdje sam ja. Ozdravit će te, tebe i tvoju djecu!"

Kako je lijepo biti kršćanin, da znate! Ali ako danas prijeđete tu granicu i izadete iz paganstva u kršćanstvo, prestanete biti ljudi religija, koji vjeruju u nekakve bogove i Boga, a vjerujete u Oca, Sina i Duha Svetoga, u Mariju, sv. Anu - što će nam biti dobro! Kako će nam biti dobro! Toliko toga bi trebalo još, poštovani prijatelji, govoriti, ali danas nas još treću stvar treba naučiti sv. Ana, a to je ovo. Ona je rodila Mariju i Marija je zvijezda na Nebu čovječanstva - početak boljeg svijeta! Iz Marije je došao Spasitelj! Marija je rodila Boga koji je postao čovjekom.

U njoj je postao čovjek. On je bogočovjek, spojio je Nebo i Zemlju u jedno, nas spojio sa svojim Ocem i s božanstvom - dionici su božanske naravi. I kad samo malo bolje gledate, Isus kaže, ako ste čitali tekst, imate ga i kod Marka: došli su njegova majka, braća i prijatelji, odnosno njegova rodbina i htjeli su s njime razgovarati. Ljudi mu kažu: „Eno Isuse, vani te čekaju majka i drugi“, a Isus kaže: „Tko su moja majka, moja braća, moje sestre? Moja majka - to su oni koji slušaju moju riječ i vrše je.“

Čudno! Koliko puta se pitate zašto se vaša djeca drogiraju? Zašto vaša djeca ne idu u crkvu nakon krizme? Zašto su vaša djeca ovisnici o igricama na kompjutoru, o televiziji, o seksu? Zašto toliko grijeha u našoj zemlji? - Prijatelji dragi, jer nitko od nas neće da čini volju Božju i da voli Isusa! Isusa treba roditi u drugom čovjeku! Pitaju me ljudi, kako ovisnika učiniti da prestane biti ovisnik o alkoholu, drogi, sek-

su, igrama itd.? Pa rodi u njemu Isusa! I sad pitanje: Kako se to Isusa može roditi? Sjećam se Marije - čula je propovijed sv. Gabrijela: "Marija, Duh Sveti sići će na te, sila Svevišnjeg osjenit će te i ti ćeš roditi Spasitelja!" ona je rekla: „Neka mi bude po tvojoj riječi!“

Što znači činiti Isusove riječi? Što znači činiti volju Božju? Isus kaže: „Volja Božja je da vršite ono što vam ja kažem, da vjerujete u onoga koga je moj Otac poslao!“ To znači da kad čitaš Evandelje, kad slušaš danas što smo čitali, ovo divno, kratko Evandelje i kad u to vjeruješ i to ideš činiti - tada Isusa rađaš u svima! Zašto vaša djeca nisu kršćani? Zašto su postali ovisnici o stotinu stvari i ušli u svijet grijeha i ateizma, pokvarenosti i nemoralu? Jer vi niste bili Isusovi prijatelji da se Isus rodi u njima. Gdje god u obitelji postoji otac i majka koji sjednu: „Djeco, hajde ugasimo televizor i molimo, makar desetiču krunice. Hajde da čujemo „Zdravo Marijo“ i da znamo kad kažemo „Zdravo!“ da je Marija s nama, „Oče naš!“ - Otac je s nama, „Slava Ocu!“ - slavimo Gospodina. Hajdemo priznati svoje grijehe, djeco, hajdemo oprostiti jedni drugima. Djeco, hajde sad da se prošećemo pa idemo spavati. Idemo nešto još napraviti i raditi.“ A zašto to ne činite?!

U što nam prolazi život, poštovani ljudi? Što si to sad načinio od života? Jesi li spasio i jednog čovjeka na ovoj Zemlji ili si upropastio i one koje si rodio? Dakle, vidite, svatko od nas može biti i otac i majka Isusa Krista! Ukoliko slušaš Njegovu riječ, čitaš Njegovu riječ, ideš je činiti, o njoj razmišljaš, čuvaš je - sve se događa! Kaže Isus: „Tko sluša moju riječ i čuva je, taj me ljubi!“ I k njemu ćemo i kod

njega se nastaniti. „Tko sluša moju riječ, ali je ne vrši i ne čuva - taj me ne ljubi.“

Vidite ono što sam vam govorio na početku, dakle, što je strašno ozbiljno to. Slušali ste propovijed, slušali ste čitanje - jeste li išta zapamtili?! Isus kaže: „Tko sluša i čuva!“, a ti nisi uopće sačuvao tu riječ, ona ti je otišla. Zlo je uzelo iz tebe, brige je uzele iz tebe, rastresenost uzela iz tebe i nisi ništa zapamtio - tuga te uhvati. Jesi li se na trenutak oduševio, malo se tu nasmiješio u crkvi na pojedine moje riječi? Kažeš: „O, to je to“ i zaboravio.

O, ne dajte više nikada! Borimo se za Božju riječ! To je druga bitka koju Hrvatska treba izvojевati, ljudi u našoj domovini. Bitka za domovinu je završena, ali bitka za Hrvate nije ni počela. Bitka za Hrvate počinje tamo gdje počinjemo radati; u svakom

našem čovjeku i političaru, javnom djelatniku, svim medijima i novinarima; rađati Isusa! Praštajte zlo kako Isus kaže, a Njegovu riječ čuvajte - razmišljajući, vršeći i znajući Isus će dati da se promijeni. Kad biste samo tri dana molili za naše političare: „Gospodine, promijeni mi premijera, promijeni mi druge, promijeni novinare“ i ako bi samo vjerovali - kroz tri dana da malo vježbate: „Bit će, Isus će to napraviti. On ne može to ne učiniti. On je rekao molite, i dobit ćete i ja ću dobiti. Isus je Istina. Isus je to prodao - bit će!“ Vi ćete vidjeti čudesa! Govorim to ne zato što bi to bila neka filozofija koja se provodi - samo sam probao i stvari funkcioniraju.

Evo, dragi prijatelji, neću vas dulje mučiti da ne bude previše riječi. Ma da uzmete barem jednu ili dvije, bit ćete neizmjerno sretni, a to vam želim! Nikada ne mislite na pakao - za tebe pakla nema! Misli na Nebo i doći ćeš tamo! Misli na to da ćeš promijeniti ljude i učiniti ćeš to! Misli na to da te Bog neizmjerno ljubi i bit će tako! Razgovaraj s Isusom, tako lijepo govori hrvatski i voli kad mu kažeš: „Isuse, boli me, ovo nije dobro. Isuse, naši su danas dobro igrali. Isuse, ovo sam nešto pročitao. Isuse, na televiziji je bilo ovo, što ti misliš? Slušam!“

Isus je čovjek, prijatelji! Nemojmo ga staviti u neko mitsko područje, u neko božanstvo! Nemojte gledati Isusa samo kroz liturgiju! Ona je samo jedan način kako pristupamo Isusu. Pa, u životu je Isus za tvojim stolom. Hoćete li večeras biti dobri pa kad dođete kući, hoćete li jednu stolicu staviti za vašim stolom za Isusa? Hoćete li staviti tanjur, žlicu, vilicu, čašu? Stavite malo vina, možete i pivu - Isus voli pivo. Stavite makar vodu, ali stavite. Stavite, možda, jednu svijeću i upalite je. Kad vas vaši pitaju: „Što ti je to?“ reci: „Mi kršćani živimo od znakova! Ja vidim znak hostije i znam - to je Isus u njoj. Vidim znak križa i znam - to je moje spasenje, u tome i ja znam da sam slobodan kad gledam Isusov križ. Kad vidim ovaj moj stolac i znam - to moj Isus sjedi pored mene!“

Koliko puta ja razgovaram s Isusom - što je to užitak, vjerujte! Posebice kad sam večeram, on na suprot mene. On malo pojede, ne bojte se. Toliko nadahnuća mi dadne - to je najljepša molitva koju sam ikada doživljavao!

Jako je važno da kad se pričestite danas, nemojte otići iz crkve i zaboraviti na Isusa! Pazite, u trenutku će zbor početi pjevati, vi s njima i zaboravite. Baš vas briga za Isusa. Nemojte to! Dok pjevate, slušajte: „Isuse, tu sam. Kako si? Je li ti dobro u meni?“ Dok idete kroz vaše ulice, znajte - Isus blagoslivlja svaku kuću! Kada dođete kući, upalite svijeću, dakle, stavite stol za Njega. To svjetlo znači - moja je kuća postala crkva. To je kućna crkva, kako nas uči naša Crkva katolička. To je Isus u mojoj kući, ja sam tabernakul! Sve je drugačije!

Hajde, pokušajmo promisliti - što ćeš večeras promijeniti u svojem životu u odnosu na vjeru? Čemu te sve poučila sv. Ana? Zamislite kako je dobra baka našeg Isusa iz Nazareta, našeg Boga i čovjeka, kakve je lijepo stvari govorila preko ovog profesora i svećenika. Amen.

Dr. Tomislav Ivančić

15. kolovoza 2020. - blagdan Uznesenja Blažene Djevice Marije na nebo

Marija je uzrok naše radosti

U subotu 15. kolovoza 2020. godine Crkva je proslavila Uznesenje Blažene Djevice Marije na nebo. Na Visovcu je toga dana proslavljeni pet svetih misa, prva u 6:30, a posljednja u 18 sati. Središnje misno slavlje bilo je u 10:30, a predslavio ga je fra Ante Jurić, dok su fra Marko Nimac, visovački gvardijan, i don Ivan Perković, kistanjski župnik, bili u koncelebraciji.

U svojoj propovijedi fra Ante je poručio da ima nešto što nas sve poziva i okuplja danas, a to je ljubav prema Mariji, Velikoj Gospri. Danas smo došli na ovaj lijepi otočić da se Gospri molimo, da joj zahvalimo na mnogobrojnim milostima. Ovdje smo da molimo za sebe, za svoju obitelj, za svoju Crkvu i za svoj hrvatski narod. Slavimo jednu vjersku istinu koju je Crkva na čelu s papom Pijom

XII. 1. studenog 1950. godine, prije skoro 70 godina, proglašila dogmom.

Živimo pretjerano u kultu tijela čime dovedimo u pitanje velike kršćanske kreposti: djevičanstvo i materinstvo. Danas je sramota biti djevica i majka. Koliko Bog cjeni ljudsko tijelo, dokaz je sam Isus Krist koji je uzeo naše ljudsko tijelo. Poseban čar ove istine je što je Blažena Djevica Marija dušom i tijelom uznesena na nebo.

Naš hrvatski narod posebno je pobožan Gospi, Kraljici Hrvata. U 7. stoljeću došli smo na najljepšu obalu Jadrana i primili kršćanstvo. Naša povijest bila je teška i krvava, ali uvijek smo se borili za krst časni i slobodu zlatnu. Vjera i sloboda najbitnije su nam u životu. Propovjednik je napomenuo kako su mnoge bitke i pobjede izvojevane zagовором Blaže-

Gosi Visovačkoj Prominjani od davnina na njezin blagdan dolaze s veseljem

Cure iz Promine nose sliku Gospe Visovačke

ne Djevice Marije na njezine blagdane. A ono što se dogodilo 5. kolovoza 1995. godine čudo je Božje i Gospine ljubavi. Hrvatski mladići i djevojke s Gospinim krunicama oko vrata i molitvama hrvatskog naroda i tadašnjega hrvatskog vodstva izvojevali su pobjedu. Oluja je simbol hrvatskoga vojničkog

uspjeha i junaštva, tada smo svijetu pokazali kako se domovina i vjera vole i kako se za njih bori.

Potom je propovjednik naglasio kako je žena obučena u sunce Božje milosti s krunom na glavi Marija, a zmaj je đavao, protivnik našeg spasenja. Marija je uzrok naše radosti, a đavao je zavodnik i

Ana-Marija Čveljo, Lea Budanko, Iva Budanko i Marija Zelić

uzrok grijeha i žalosti. Danas se više ne vodi oružani rat, ali se vodi rat u ljudskim srcima protiv grijeha, đavla i crvenog zmaja. Trenutno u svijetu svjedočimo kojekakvim krizama, a najveća je kriza molitve i Boga. Fra Ante je pozvao roditelje da u svoje obitelji vrate Boga molitvom i svetim sakramentima. Molitva mijenja stvari i donosi blagoslov u naš život.

21. stoljeće je stoljeće različitih tehničkih i digitalnih postignuća koja nisu donijeli sreću i mir čovječanstvu. Ljudi traže sreću, ali bez Boga je nema. Traže ekonomski napredak, a napretka nema bez Boga. Bez Boga se sva čovjekova nastojanja okreću protiv njega samoga. Gospa nas kao majka upozorava da je grijeh veliko zlo. Ona nas vodi do isповjedaonice, a potom do svoga Sina da nas nahrani euharistijskim kruhom koji nas vodi u vječni život. Uza sve poteškoće kroz povijest našeg naroda, spasila nas je vjera u Trojedinog Boga te duboka pobožnost i ljubav prema Mariji. Budućnosti nema bez Boga i Gospe. Samo Bog i Gospa siguran su temelj i jamac naše budućnosti.

Danas se u svijetu bije odlučujući boj protiv đavla za vjeru, obitelj i domovinu. Mi smo Crkva moliteljica koja će snagom ustrajne i jake molitve nadvladati protivnu silu Antikrista. Blažena Djevica Marija danas je tu s nama da nas opominje, tješi, bodri, uveseluje i pomaže kako to samo majka može i zna. Slaveći Uznesenje Gospino na nebo, posvjестimo si da gdje je naša velika i dobra Majka, tu ćemo jednom biti i mi, njezina djeца. Marija zna najbolje sve naše nevolje, zato zavapimo Gospu riječima fra Petra Kneževića u pjesmi Gospa Virovatačkoj: „Digni svoju svetu ruku, daj blagoslov svome puku, koji ponizno moli njega iz svojega srca svega.“

Na kraju svete mise fra Marko Nimac zahvalio je dragom Bogu na prekrasnom danu, zahvalio je svim svećenicima koji su bili na raspolaganju za svetu ispraviju, bogoslovu fra Valentinu Radašu koji je došao na ispomoći i ovogodišnjim novacima. Zahvalio je i zboru Župe Kistanje i svima koji su na bilo koji način doprinijeli slavlju Velike Gospe na Visovcu te svim vjernicima koji su došli na Visovac.

fra Marko Udovičić, novak

Otok mira, molitve i vjere za cijeli kraj

Između Jadranskog mora i planine Promine u toku rijeke Krke, usred njezina jezera, iznikla je Zipka serafina, samostan naše Provincije, Visovac.

Visovac postaje čuvar Hrvatskog nacionalnog i kršćanskog identiteta na širem području Dalmacije. Velika samostanska zbirka danas je svjedok kako su franjevci uz pomoć vjernog naroda bili čuvari kulture, povijesti i običaja. Samostanska knjižnica posjeduje 17 650 naslova, a arhiv 604 turska dokumenta.

Narod koji prebiva uz područje rijeke Krke posebno štovanje iskazuje Majci Božjoj, Gospi od Milosti. Franjevci iz Bosne prodiranjem Turaka na Visovac donose sliku Majke od Milosti. Riječ je o svojevrsnom Svetom Razgovoru u kojem su načočni Majka od Milosti s djetetom Isusom, sveti Ivan s natpisom Ecce Agnus Dei i sveti Franjo. Visovac, privržen naroda, postaje svetište za okolni kraj, a narod ga naziva Gospinim otokom.

Kroz novicijat na Visovcu prošlo je od njegovih početaka pa sve do današnjih dana oko 1700 novaka, a danas su na našem novicijatu četvorica novaka: fra Kristijan Pisac, fra Stjepan Rajić, fra Teo Tadić i fra Marko Udovičić.

Dolaskom na Visovac obukli su na sebe franjevački habit te tim činom prihvatali poziv dragog Boga, a to je naslijedovanje Krista po primjeru života sv. Franje, utemeljitelja reda. Ovu je godinu Gospodin stavio pred njih da im bude na izgradnju u njihovu pozivu i da još čvrše prionu uz molitvu i svakodnevna razmatranja.

Pitajte starije fratre koja im je bila najdraža godina u redovništvu. Mnogi će se od njih s velikim uspomenama prisjetiti te tako istaknuti Visovac.

Mnogi će ti postaviti pitanje kad čuju da ideš u fratre i da ćeš provesti godinu dana svojeg života na Visovcu: „Hoćeš li izdržati tu godinu?“

Pouzdanjem u Božju volju i u Njegov naum za naš život, stupanjem u franjevački red i oblaćenjem habita, svoje živote predajemo dragom Bogu, a novaci posebno mole da u njima snažno kroz tu godinu Gospodin učvrsti klicu poziva koju su sami donijeli na Visovac.

„Danas svijetom, a i našom Domovinom, hara korona pa ču ja iz svojeg gledišta iznijeti razmišljanje o godini novicijata u kojoj su sa mnom bila moja dva brata, s kojima se sad nalazim na filozofsko-teološkom studiju u Splitu, fra Josip Brandejs i fra Ante Čavolina, i tako odmaknuti sumnje o velikoj

izoliranosti. Izdvojiti ću primjer posjeta mnogobrojnim župama koje pripadaju visovačkom samostanskom okružju, njih četrnaest, kao i mnoge druge po provinciji Presvetog Otkupitelja. Kroz posjete župama upoznajemo se s narodom koji prebiva na određenom području te s kulturom i običajima.“

„Vidimo širu sliku franjevačkog poziva. Sudjelujemo na raznim priredbama koje se događaju u okolnim krajevima. Godine 2019. imali smo susrete, kao što su susret Odgojnih zavoda provincije Presvetog Otkupitelja u gradu Zagrebu te susret novaka Južnoslavenske franjevačke konferencije u gradu Vukovaru. Događaji poput ovih svjedočanstva su zajedništva koje naša franjevačka obitelj nastoji živjeti iz dana u dan.“

„Dan na Visovcu započinje svetom misom i molitvom časoslova. Nakon doručka slijede predavanja o Pravilima svetog Oca Franje, povijesti Provincije,

Opomenama svetog Franje, o franjevaštvu, a četvrtkom imamo i sate sviranja na kojima su neki od nas prvi put ušli u pravi svijet glazbe. Vidjeli ste sigurno mnogobrojne slike Visovca – njegov oblik dotjeran je marljivim radom generacija novaka, pa tako i naše. Svakodnevnim radom brinemo o ljepoti Visovca, ali i samostana i crkve, koja nam je povjerena.

Na zvon Andeo Gospodnji okupljamo se u koru crkve na molitvu službe čitanja, a nakon radnog jutra i molitve u blagovalištu imamo pripravljen ručak te tako jedno vrijeme provodimo u zajedništvu sa starijim fratrima kao samostanska obitelj. Popodnevno vrijeme iskoristimo za rad, osobni studij, molitvu, odmor, zajedništvo, kao što su šetnja, vožnja brodom kroz kanjon rijeke Krke, razne igre na našem terenu... Zvon zvana u večernjim satima ponovo nas okuplja na molitvu, na razmatranje otajstava krunice i molitvu večernje. Nakon večernje molitve u zajedništvu smo i na večeri, a nakon večere slijedi molitva povečerja u koru crkve te na taj način zahvaljujemo Bogu za sve blagodati koje nam je dao kroz proživljeni dan i upućujemo Mu svoje molitve za nove izazove koji su pred nama.“

Niste se dovoljno uvjerili o Visovcu i odbacili sve sumnje o velikoj izoliranosti? Mogu vam predložiti da posjetite našu Facebook stranicu Visovac.hr, koju također uređuju novaci, na kojoj ćete vidjeti sve što sam vam mogao sažeti u ovaj, upravo pročitani, kratki tekst. Pisati o Visovcu i novicijatu zadatak je koji bi trebao knjigu s tisućama stranica.

fra Mate Šakić

16. kolovoza 2020. - blagdan sv. Roka u Čitluku

Sveti Roko - zagovornik bolesnika

U Čitluku u nedjelju 16. kolovoza 2020. godine svečano je proslavljen blagdan sv. Roka. Svečano misno slavlje, u nazočnosti brojnih župljana, predslavio je fra Filip Čogelja, mlađomisnik i župni vikar Župe sv. Ante u Kninu. Budući da je nedjelja, uz predsjedatelja je bio samo župnik fra Marko Duran. Slavlje je započelo svečanom procesijom u kojoj su mladići nosili kip sv. Roka.

Fra Filip je u propovijedi istaknuo kako je sveti Roko djelima potvrđivao svoju vjeru, posebno pomažući najpotrebitijima, bolesnicima koji su bolevali od teške bolesti kuge. Odrekavši se svoga plemićkog statusa, odlučio se na suživot i pomoći onima koji su živjeli u bijedi i potpunom siromaštvo... Zapitajmo se jesmo li se i mi spremni odreći u korist najpotrebitijih?! Primjećujemo li one kojima je pomoći potrebna ili smo zaslijepljeni svojim materijalnim užicima? Ugledajmo se u njegov primjer da u našim obiteljima jača nadahnuće za odvažno kršćansko djelovanje.

Na kraju sv. mise župnik se zahvalio fra Filipu i svima koji su doprinijeli da slavlje sv. Roka bude svečano. Nakon misnog slavlja upriličeno je tradicionalno druženje u hladovini ispred kuće uz zakusku i piće koje su priredili župljani.

Danas se spominjemo svetog Roka, sveca koji je svoj život posvetio brizi za oboljele od kuge - bolesti od koje je kasnije i sam obolio. Proglašen je zaštitnikom od kuge, ali i od ostalih zaraznih bolesti.

Sveti Rok se rodio g. 1295. u Montpellieru, čudesno lijepom i starodrevnom gradu u južnoj Francuskoj, koji posjeduje jedno od najstarijih europskih sveučilišta, staru katedralu, muzej, galerije slike i biblioteke. Otac mu je bio grof, a njegovi su se pređi borili za oslobođenje Svetе zemlje. Prema najstarijem Rokovu životopisu, koji je vrijedan povjerenja, roditelji su ga od Boga izmolili učinivši zavjet. Dulje su vremena bili bez poroda, a tako su željeli djecu. Molili su i zavjetovali se i Bog im je dao sina, koji će postati slavan svetac.

Dobra i brižna Rokova majka pružila mu je odličan odgoj. U svojoj nježnoj dobi dječak je iz majčina srca upijao spasonosne pouke. One će dati ispravan smjer svemu njegovom kasnijem životu. Koliko put su u dugoj povijesti kršćanstva baš dobre majke pružale djeci ono najpotrebnije, ono što im drugi nisu mogli niti htjeli dati, a što ih je u čitavom životu pratilo kao neugasivo svjetlo.

Vratimo se našem junaku i svecu svetom Roku da vidimo kakve je konkretnе posljedice u njegovu kasnjem životu imao odgoj vrijedne majke. On je još prije nego je navršio 20 godina ostao bez roditelja. Što je tada učinio? Prodao je sva svoja dobra, a novac podijelio siromasima te se kao siromašan hodočasnik uputio prema Rimu. Učinio je,

Momci iz Čitluka uz svoga sv. Roka

U procesiji za župnim barjakom Prominjani idu

dakle, ništa manje nego što Isus traži od svakoga tko želi biti savršen. Postupio je drukčije nego ono bogati mladić iz Matejeva evanđelja (19,16–22). Njemu je Isus rekao: “Ako želiš biti savršen, hajde prodaj što imаш i podaj novac siromasima, pa ćeš imati blago na nebu! Onda dodi i slijedi me! Kad mladić ču te rijeći, udalji se žalostan, jer je posjedovao veliko imanje” (Mt 19,21–22).

Rokov je kršćanski odgoj bio dubok, ušao je u njegovo srce, zahvatio ga i on se nije zadovoljavao površnošću, polovičnošću, već je velikodušno i nesebično darovao i žrtvovao sve. Njegova se ljubav nije zaustavila na stupnju erosa, na stupnju onoga što će on steći i zadobiti, već je prešla u agape, gdje se, ljubeći, Bogu sve daje, sve bez pridržaja. On je prigrlio ideal tolikih svetih ljudi: “Peregrinari pro Christo.” Iz ljubavi prema Kristu postati hodočasnik, čovjek koji prolazi svijetom kao zaljubljenik i hodočasnik Isusa Krista. A nije li to bolje, uzvišenije, plemenitije nego trčati za užicima, zabavama, bogatstvom, negoli se predati potrošačkom mentalitetu, kojem su se danas toliki, a osobito mladi predali?

Na svome hodočašću u Rim sveti Rok se zaustavio u Acquapendenteu gdje se dao na dvorenje

okuženih bolesnika u bolnici, a učinio je s Božjom pomoću i nekoliko čudesnih ozdravljenja. I opet se u svetom Roku susrećemo s evanđeoskom dubinom. Isus je veoma naglasio ljubav prema bližnjemu, štoviše, nju je postavio kao mjerilo vjerdostojne ljubavi prema Bogu. Njegov apostol Ivan u svojoj Prvoj poslanici piše kršćanima: “Tko ne ljubi svoga brata koga vidi, ne može ljubiti Boga koga ne vidi. Ovu zapovijed imamo od njega – od Isusa – tko ljubi Boga, neka ljubi i svoga brata!” (1 Iv 4,20–21).

Sveti Rok tu Isusovu zapovijed ljubavi prema bližnjemu shvaća i prakticira posve ozbiljno. Dvoriti okužene značilo je izložiti se stvarnoj opasnosti po vlastiti život. Koje onda čudo da je Bog njegov evanđeoski radikalizam potvrđivao i čudesima? Gdje ima jake i proživljene vjere, gdje je vjera život, a još više gdje ima istinske ljubavi, ondje će biti i čudesna. To potvrđuje ne samo život sv. Roka već i tolikih drugih svetaca. Postoji jedna Božja logika koju shvaća samo duhovan čovjek. Oni koji to nisu sve skupa će jeftino i na laku ruku otpisati kao mit i legendu, koja nema veze sa stvarnim životom.

Daljnja postaja Rokova hodočašća bila je Cesen, a onda Rim. Ondje se zadržao oko tri godine te se na povratku u domovinu zaustavio u Riminiu, Novari i Piacenzi. Sva su ta mjesta njegova putovanja bila ispunjena djelima ljubavi prema bolesnicima i tako se svečevi hodočašće za Krista pretvorilo u hodočašće ljubavi.

Gdje ima jake i proživljene vjere, gdje je vjera život, a još više gdje ima istinske ljubavi, ondje će biti i čudesa. To potvrđuje ne samo život sv. Roka već i tolikih drugih svetaca. Postoji jedna Božja logika koju shvaća samo duhovan čovjek. Oni koji to nisu sve skupa će jeftino i na laku ruku otpisati kao mit i legendu, koja nema veze sa stvarnim životom.

Rokova svetost bit će potvrđena još jednim dokazom: križem, patnjom. I bez toga ne može biti prave svetosti. Svetac je učenik i sljedbenik raspetoga Krista, zato mora biti dionik njegova kaleža, mora s njim piti času gorčine. U Piacenzi se Rok sam razbolio od kuge. Građani su ga zbog toga prognali iz svog grada i on se osjetio osamljen kao Krist na križu, ali nije očajavao. Sklonio se u jednu šumu i ondje hranio biljem, uzdajući se u Božju providnost. Neki životopisci spominju da mu je tada svaki dan dolazio jedan pas noseći mu komad kruha. Prizor su ovjekovječili toliki slikari.

Današnji kritički duhovi smatraju da je pas koji sv. Roku donosi kruh legenda. Dopustimo da je prizor sa psom u životu sv. Roka čista legenda. No ta legenda ima ipak jednu veliku poruku, a ta je svečeva vjera u Božju providnost, pouzdanje u nju i, s druge strane, Božja briga za čovjeka, pogotovo onoga koji se u njega uzda. To je važno, to je ono glavno, a to svakako nije nikakvo praznovjerje. Ne može li se Bog i na čudesan način brinuti za svoje pravednike koji sve svoje pouzdanje stavljaju u njega?

Ne čitamo li u Starom zavjetu da je Gospodin proroku Iliju uputio ovu riječ: "Idi odavde i kreni na istok, i sakrij se na potoku Keritu, koji je nasuprot Jordanu. Pit ćeš iz toga potoka, a gavrani sam zapovjedio da te ondje hrane." I nastavlja Sveti pismo: "Ode on i učini po riječi Jahvinoj, i nastani se na potoku Keritu, nasuprot Jordanu. Gavrani su mu jutrom donosili kruha, a večeram mesa; iz potoka je pio" (1 Kr 17,2–6).

Talijanski patricij Gottardo Pallastrelli, naišavši na bolesnog Roka u šumi, upusti se s njim u raz-

govor. Inače baš nije bio čovjek duboke vjere. Sveti je patnik učinio na njega izvanredan dojam. On se pod njegovim utjecajem obratio, prihvatio ga, njegovao ga, dok Rok nije ozdravio. Zadobivši zdravlje, Rok se vratio u svoj zavičaj, ali njegovu trpljenju još nije bio kraj. Iscrpljen od teške bolesti, bio je posve izobličen tako da ga nisu mogli prepoznati. Uhvatili su ga kao tobože sumnjiva tipa i špijuna te zatvorili.

Za križem u procesiji ulicama Čitluka

U zatvoru je proveo pet godina. Tada ga je još jedan put pohodila kuga. Svećeniku, koji mu je podijelio svete sakramente, otkrio je tko je. Preminuvši odano u Gospodinu 16. kolovoza 1327., bi od Gospodina odmah proslavljen raznim čudesnim znakovima. No Gospodin će svoga vjernog slugu proslaviti još i više jer će ga vjernici štovati kao malo kojeg sveca.

Štovanje se najviše uvriježilo u okolici Montpelliera. Prvi pisano sačuvani podaci o tom kultu potječu iz g. 1420. Iz južne Francuske štovanje se

brzo proširilo u sjevernu Italiju, osobito u Bresciju i Piacenzu. Kad je g. 1477. opet izbila kuga, u Veneciji je u čast sv. Roka osnovana njegova bratovština. Odande je kult prešao i k nama u Dalmaciju. U Korčuli postoji još i danas jedna veoma stara bratovština Rokovaca, pod zaštitom svetoga Roka.

U Rimu postoji još od godine 1499. Bratovština svetog Roka, koja je svom zaštitniku na Ripeti

sagradiла crkvу, a ona se ondje, u blizini hrvatske crkve sv. Jeronima nalazi još i danas. Za vrijeme velike pošasti kuge g. 1522., 1527. i 1530. bolnica je, uz crkvу sv. Roka – mislim po pripadnosti – u gradu Rimu odigrala važnu ulogu jer su u njoj našli utočište brojni bolesnici.

Sveti Rok je općenito bio biran kao zaštitnik protiv kuge, što je također veoma pridonijelo njegovu štovanju i slavi. Samo u Italiji podignuto mu je u čast oko 3000 crkava, kapela i oratorija. Štovanje se sveca proširilo praktično po cijeloј Europi, uključivši i cjelokupno hrvatsko jezično područje. Na selima su ga seljaci zazivali u pomoć protiv bolesti domaćih životinja i u raznim prirodnim

katastrofama. U vinorodnim krajevima zazivaju ga u pomoć protiv filoksere. Svečevo su štovanje širili naročito franjevci i kapucini. Papa Grgur XIII. unio je ime sv. Roka u Rimski martirologij, što je kasnije potvrdio i Urban VIII.

I kod nas su svetom Roku podignute brojne crkve, kapele i oltari. Pobožni ga narod još i danas štuje, a njegov je blagdan dan okupljanja na bogoslužje mnogih vjernika. Možemo to samo podržati naglašavajući one poruke što ih svetac svakomu daje.

Josip Antolović

PROMINA

8. rujna 2020. - blagdan Male Gospe kod Gospe Čatrnjske

Stajala je pod križem njegova Majka

U crkvi Gospe Čatrnjske svečanom procesijom i misom proslavljen je blagdan Male Gospe. Svečano euharistijsko slavlje predvodio je kninski župnik, dekan i gvardijan fra Josip Gotovac. U homiliji nas je potakao da se utječemo Gospinu zagovoru kod Gospodina da nam pomogne u svladavanju naših slabosti, ovisnosti, da svojom blizinom i ljubavlju dotakne ono najdublje u nama kako bismo prihvatali sebe i svoj život, te da nam pomogne živjeti s novom radošću. Sve je vjernike u molitvi povjerio Blaženoj Djevici Mariji.

Procesiju i sveto misno slavlje animirali su fra Mario Lemo i fra Ante Čavlin. Fra Mario je animirao procesiju, a fra Ante je svirao pjevane dijelove sv. mise. Nakon svete mise župnik fra Marko zahvalio je svima na svesrdnoj pomoći i zalaganju kako bi slavlje prošlo što svečanije.

Slavimo rođenje, rođendan Blaže-
ne Djevice Marije. Početak jed-
nog života koji je Bogu bio tako
dragocjen. Svaki život, svaka duša,
Bogu je dragocjena, predragocje-
na. Već iz te istine, kršćanin gradi
svoj stav prema drugom čovjeku,
stav poštivanja ljudskog dostoja-
stva u svakom čovjeku bilo koje
boje kože, vjere i jezika, poštivanje
života od začeća do prirodne smrti.

Ovaj Marijin blagdan preis-
pituje osobnu vjeru i odnos s Bo-
gom. Nekako nas poziva razmišljati o našem životu u
svjetlu Marijina života. Na njezinu vjeru okrijepiti i
učvrstiti svoju vjeru i pouzdanje u Boga.

U svakom novom životu, rođenju čovjeka
Božji je dah života, Božja je želja i ljubav za nje-
govim postojanjem. Nismo nastali sami od sebe.
Nitko od nas nije sam sebe poželio, niti se mogao u
život dozvati. Niti naši roditelji nisu određivali
koga će na svijet donijeti, koje će im se dijete roditi,

kakvog izgleda, kakvih sposobno-
sti. Samo od Stvoritelja dolazi ži-
vit i uvijek je Božji dar iz ljubavi.

Na svakom je čovjeku Božja
slika, izvor njegova dostojanstva.
Sa svakim čovjekom Bog ima svoj
plan, naum. Bog svakom čovjeku
daje svrhu i smisao postojanja, te
ga želi ostvarenog, sretnog i u ko-
načnici spašenog, zauvijek u Bogu,
u vječnoj sreći.

Porod blažene Djevice nama
ibaše početak spasenja. Blagdan
njezina Rođenja neka bude na porast mira – mira
među narodima, mira u obiteljima, mira među
strankama, među susjedima, među mladima i sta-
rijima, mira u ljudskim dušama. Tako zbori i poru-
ku šalje prva misna molitva na Marijin rođendan.
Govori o početku spasenja i miru koji Bog dariva.
Ovaj blagdan početak je svih Marijinih blagdana,
kad je jurnula u svijet milost i milosrđe Božje pre-
ma čovjeku.

IZ ŽIVOTA ŽUPE

Marija će postati Milosti puna, Gospodin će biti s njom, plod utrobe njezine bit će Isus, Božji Sin, a ona blagoslovljena među ženama. Njoj se molimo, svetoj Mariji, da se trajno moli za nas – posreduje kod Boga milosti kojima je ona bila ispunjena za svega svoga života. Molimo joj se da nam bude blizu, nama grešnicima, sada i u času naše smrti – prijelaza u vječnost, kad se okonča naša staza ovozemnog života.

Kakvom je to milošću, Božjom naklonošću, bila ispunjena Blažena Djevica Marija?

Bog ju je odabrao, pozvao i ona se odazvala. Prihvatile je Božji plan s njezinim životom. Imala je otvoreno i ponizno srce pred Gospodinom. Postala je ona obećana Djevica koja će roditi Kneza mira, Sina Božjega. Nije dobila lak zadatka. Povjerena joj je velika čast i odgovornost, iznimna uloga. Od samog početka morat će se nositi sa zahtjevnošću svoga poslanja, kao majka, kao zaručnica.

Nosi Dijete od Boga. Zaručnik Josip, vođen Duhom Božjim prihvatiće nju i svoju ulogu očinstva. Ni to nije bilo lako, trebalo je vjerovati, trebalo se Bogu predati. Bit će upleteni u „politiku“, neprilike svoga vremena. Kralj Herod radi im o glavi. Rođenje Isusa u siromaštvu štalice, a onda odmah progonstvo u Egipat. Potom povratak i samozatajni život u Nazaretu. Anegdota s izgubljenim Dječakom u hramu. Trodnevna potraga, radost pronalaska. U dvije riječi opisana sva roditeljska briga, strah, trud oko odgoja djeteta. Sve do konačne kušnje, osude, muke i smrti na križu. Primiti njegovo mrtvo Tijelo u svoje krilo. Evandrelje kaže samo: stajala je pod križem njegova Majka.

Ljudski gledano, onako kako to obično promatrano živote drugih ljudi: – kada je imao sreće, a kada ne, tko je u nečijoj milosti a kada u nemilosti. Tako gledano: Marijina staza je bila posuta trnjem, križevima neizvjesnosti, brige i boli. Nije lako razumjeti ono MILOST PUNA, opet velim, ljudski gledano.

Nebeski gledano Mariju je Bog pratio u sve-mu i ona mu je u svemu bila odana. Za ništa se nije pobunila. Sigurno se puno puta pitala: zašto baš tako mora biti? – zašto je Bog izabrao baš takav način? Usprkos svemu što ju je zateklo, nije prestala vjerovati. Nije povukla, niti promijenila svoj: Evo službenice Gospodnje, neka mi bude po tvojoj riječi. U njoj se stopila snaga vjere i milosti Božja, prihvaćanje križa i snaga Božja da ga nosi. U Mariji je uvijek pobijedilo ono: Bog će sve

IZ ŽIVOTA ŽUPE

okrenuti na dobro! Nijedna žrtva nije uzaludna. Bog u svemu na dobro surađuje s onima koji ga ljube – pozvani, opravdani i proslavljeni, napisat će Pavao Rimljanima.

Uskrsli Spasitelj kruni svoju majku za Kraljicu neba i zemlje. Božja ju je milost posve ispunila, zauvijek, proslavljena zauvijek.

Braćo i sestre, Marijin rođendan, i danas progovara istom snagom vjere, pouzdanja i opredjeljenja za Boga. Promatraljući Marijin život jasnije vidimo i svoj život. Otkrivamo kakav Bog ima plan sa svakim od nas?!

I za nas je početak spasenja ako poput Marije svoje srce više otvorimo Bogu da u njemu nađe mesta. – Otvoriti srce Bogu znači prihvatići život koji mi je Bog darovao sa svim onim poteškoćama s kojima mi se nositi. Uvijek Božju pomoć tražiti i vjerovati da Bog sve može okrenuti na dobro. Nema nevolje koja ne može postati blagoslov i nema blagoslova bez križa.

Ako ne budemo zaslijepljeni ovim svjetom. Ako budemo znali usporiti, zastati, razmisliti i moliti nad svojim životom, nad našim narodom i čitavim svjetom. Ako poput Marije dopustimo da Bog vodi putove našeg života. Da prepoznajemo kad nas je pohodio, kad nam je pomogao, kad je već tolike stvari u našim životima na dobro okrenuo. Da ne zaboravimo djela Božjih u našim životima.

Tada se može i hoće vratiti mir u čovjekovu dušu, tada ćemo biti izmireni s Bogom, tada ćemo i brata pored sebe drugim očima gledati i nestat će oni sebični razlozi sukoba i svakog grijeha. Tada ćemo moći svoj križ nositi do Božje volje vjerujući u spasenje zauvijek. Marija vodi putem spasenja. Marija je početak spasenja ljudskoga, Marija i nama donosi Sina Božjega, svu Božju milinu i blizinu.

Marijo, molimo te, udijeli našem hrvatskom narodu da tim putem krene, da ga ne zavaraju lažna obećanja moćnika ovog svijeta. Da se Bogu okrenešmo i na Boga oslonimo! Nauči naš hrvatski narod i sve vjerne putu Spasenja, daj mu novi početak: poštjenja, bratske ljubavi, zajedništva i napretka u kojem će za svih biti mesta. Pomozi nam da se Bogu vratimo, da se izgubljeni nađu, da se ne rasipamo po bespućima svijeta nego na svojoj rodnoj grudi nađemo sreću i put iskupljenja ostvarujući Tvoj plan Gospodine koji s nama imaš.

Mons. Tomislav Rogić, šibenski biskup

Crkva Duha Svetoga u Matasima

Sedamdesetih godina prošlog stoljeća, u župi Svetog Mihovila u Promini stvorila se ideja da se i na sjevernom području općine Promina, točnije na području sela Matase izgradi crkva za potrebe tamošnjeg stanovništva. Ta ideja realizirala se pomalo kroz naredne godine te je uz pomoć lokalnih entuzijasta izgrađena 1975. godine, kada je održana i prva sveta Misa.

Crkva je posvećena Duhu Svetom i sastavni je dio župe Svetog Mihovila.

Svete Mise se održavaju svake četvrte nedjelje u mjesecu u 12.00 sati, zatim na blagdan Svetog Ivana apostola (27. prosinca) te na blagdan Duha tj. Pedesetnice.

Posebno bude svečano na spomenuta dva blagdana. Naime, tada osim svete Mise u selu Matase bude i fešta kada u posjetu dolazi velik broj ljudi, kako Matasana koji više ne žive u selu ili povremeno dolaze, tako i gostiju iz okolnih sela i cijele Promine te prijatelja iz raznih krajeva.

Osobito posjećeno bude na blagdan Pedesetnice, budući da uvijek pada u nedjelju i najčešće pred sam početak ljeta, a ta fešta je od posvećenja crkve Duha Svetom na neki način preuzeila primat

Fra Andelko Šimić (tadašnji župnik) s kolegom na temeljima crkve u Matasima

u odnosu na Ivandan. Premda Matasani i dalje časte i taj blagdan, zovu ga „starom slavom“, jer datira puno godina ranije od posvete crkve.

Crkva Duha Svetoga u Matasima 2020. godine

Sudionici Križnog puta Prominom ispred "zakrpljenog" Isusova kipa kojega su četnici razbili za vrijeme okupacije

U Domovinskom ratu unutrašnjost crkve je devastirana, a iz tog perioda postoji zanimljiv podatak da posebnim angažmanom jednog pripadnika UNPROFORA (u to vrijeme bili su smješteni u

Matasima) nije uništen veliki kip Srca Isusova. Taj kip se još uvijek, njegovom zaslugom, nalazi u crkvi. Unutrašnjost crkve obnovljena je 2003.godine.

Pored uobičajenih popravaka, tijekom posljednih godina je bilo potrebno sanirati zvonik crkve, jer je jednom prigodom oštećen udarom groma. Elektrificirana su zvona, nakon dugo vremena u potpunosti je obojena fasada i zvonik tako da je crkva sada u bijelo-žutom izdanju te uvelike podsjeća na boje zastave Vatikana. Također, prošle godine postavljene su i drvene klupe u dvor crkve, a u planu je i postavljanje smeđe prometne oznake sakralnog objekta nasuprot parkirališnog prostora.

Ono što je također interesantno spomenuti je da je ravni krov crkve napravljen u bojama hrvatskog grba, odnosno u crveno-bijelim „kockicama“.

Neka naša crkva i dalje bude duhovno utočište Matasana, kao i mnogim narednim naraštajima; da oni još budu vjerniji Trojedinom Bogu; Ocu, Sinu i - Duhu Svetom.

Darjan Tarabarić

29. kolovoza 2020. - blagdan sv. Mihovila

Spomen na poginule branitelje molitvom odrješenja i sv. misom

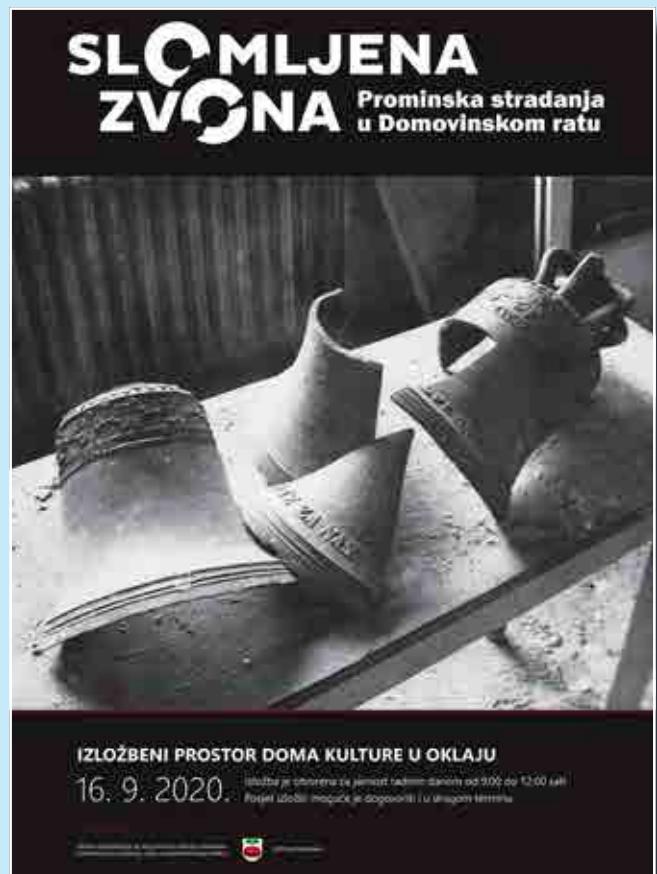
Drnišu na mjestu pogibije molitvom odrješenja, paljenjem svijeća i polaganjem vijenaca odana je počast trojici branitelja Darku Kneževiću, Anti Duvančiću i Damiru Vuciću. Uz predstavnike Općine Promina i prominskog župnika, počast su odali predstavnici grada Drniša, Udruge 142. brigade HV te obitelji i rodbina poginulih branitelja.

Nakon molitve na mjestu pogibije u Drnišu župnik je s predstavnicima Općine Promina odao pojedinačno počast trojici branitelja na njihovim grobovima molitvom odrješenja, paljenjem svijeća i polaganjem vijenaca. U 10,30 slavlјena je sveta misa u crkvi sv. Mihovila u Oklaju za svu trojicu i ostale poginule branitelje i civile iz Župe svetog Mihovila Promina.

„Slomljena zvona - Prominska stradanja u Domovinskom ratu“

Povodom 29. obljetnice pada Promine Općina Promina priredila je izložbu fotografija pod nazivom „Slomljena zvona – prominska stradanja u Domovinskom ratu“ posvećenu poginulim hrvatskim braniteljima i civilima s područja Općine Promina. Koncept izložbe stavlja naglasak na vremensko razdoblje od 1991. do 1995. godine koje je predočeno fotografijama oštećenih sakralnih, privatnih, javnih i gospodarskih objekata te ulomcima iz filma „Istina će vas oslobođiti“ Franjevačke provincije Presvetog Otkupitelja, kao i video zapisima nastalim neposredno nakon oslobođenja Promine. Istovremeno, kroz edukativne plakate, posjetitelji su se mogli upoznati i s prirodnim, geografskim, kulturno-povijesnim, gospodarskim i inim osobitostima prominskog kraja. Izložbene fotografije mahom su djela amatera fotografije, međutim njihova je vrijednost prije svega u dokumentiranju jednog od ključnih razdoblja, kako hrvatske, tako i prominske povijesti.

Ovim putem želimo zahvaliti svima koji su dali potporu realizaciji izložbe „Slomljena zvona – prominska stradanja u Domovinskom ratu“, ukazali nam povjerenje i pomogli u realizaciji ovoga velikog i značajnog projekta: dr. Zdravku Dizdaru, fra Ivanu Čupiću, g. Tješimiru Mariću, Franjevačkoj provinciji Presvetog Otkupitelja, fra Josipu Gotovcu, g. Jošku Zaninoviću, g. Davoru Gaurini, Hrvatskom memorijalno-dokumentacijskom centru Domovinskog rata, g. Mati Rupiću, Prominskom zavičajnom klubu „Petar Svačić“, g. Sanimiru Sariću, gđi Marini Jurković Jukić, g. Dražanu Dizdaru, g. Ivanu Bračiću, gđi Ivani Pokrovac Dingemans, g. Predragu Bogdanu, gđi Nevenki Bilušić Pralas, g. Ivanu Cigiću.

Organizator: Općina Promina

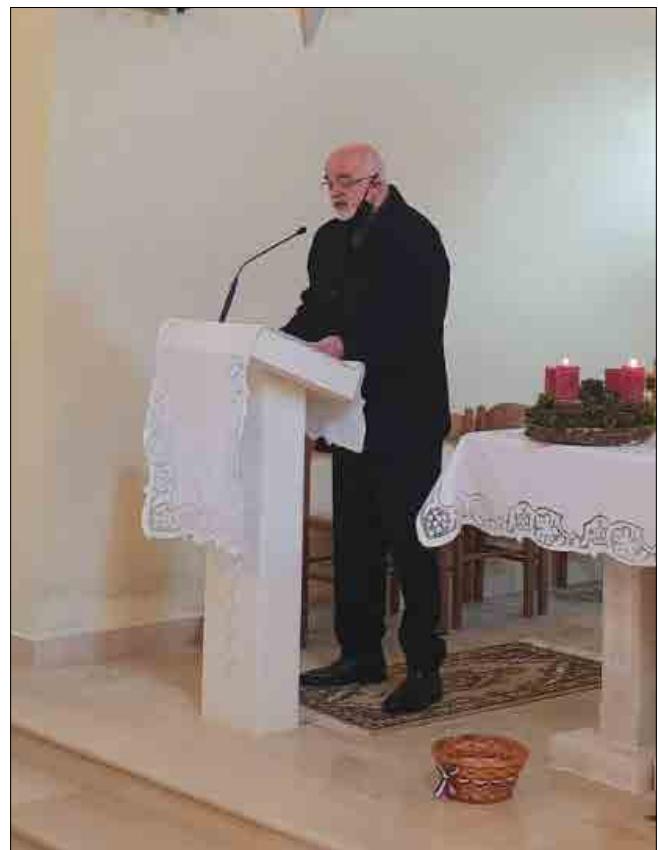
IZ ŽIVOTA ŽUPE

Crkveni zbor Župe sv. Mihovila - Promina

Još prošle godine prilikom blagoslova kuća i obitelji predložio sam župniku osnivanje crkvenog zborna. Vrativši se iz Njemačke gdje sam aktivno pjevao u crkvenom zboru i župskoj klapi, smatrao sam da mogu dati svoj doprinos realizaciji takve ideje u našoj Župi. Lako smo se dogovorili i složili oko detalja. Kad se nađe netko s velikom željom, iskustvom i ljubavlju prema crkvenom pjevanju i župnik koji to još više voli i k tomu je još glazbeno obrazovan i potkovan te posjeduje veliko iskustvo, sve je lakše. Naravno da to nije dovoljno. Trebalo je imati sreću pa da to rado prihvate i naše drage prominske pjevačice koje su godinama, bez pravih uvjeta, uz mnogo ljubavi, umještosti i truda, dotada pjevale na mitsnim slavlјima. A tek kad smo pronašli voditeljicu i orguljašicu i kad su nam se priključili drugi pjevači i pjevačice, više nas ništa nije moglo zaustaviti. Čak ni koronavirus i sigurnosne mjere, zbog kojih smo privremeno obustavili probe, nisu nas pokolebali u odluci i velikoj želji.

Trebala su proći desetljeća i mnogo pokušaja da se konačno osnuje crkveni zbor u našoj Župi. Nije to nikakvo čudo, jer da bi se takvo nešto dogodilo, morale su se poklopiti mnoge okolnosti. Ni u velikim, mnogoljudnim župama nije lako osnovati zbor, a u malim župama kudikamo je teže. U velikim župama duhovni život je bogat i razgranat, na

Radovan (Rajko) Radas

raspolaganju je i mogućnost izbora sv. misa prema uzrastima, ukusima i sklonostima za određenu vrstu crkvenog pjevanja, a pogotovo su velike mogućnosti izbora pjevača.

Članovi crkvenog zbora sa župnikom fra Markom Duranom u župnoj crkvi sv. Mihovila

Župni zbor u Promini sa župnikom fra Andelkom Šimićem (1955.-1964.)

U maloj zajednici vrijede druga pravila. Morate naći zdravi kompromis između tradicije i novog vremena; između gregorijanskih korala, klasične i moderne crkvene glazbe; između mlađih i starijih; između onih koji vole jednoglasno i onih koji vole višeglasno pjevanje; onih koji bi voljeli da samo puk pjeva i onih koji bi da samo crkveni zbor pjeva; između onih koji svetoj misi prilaze konzervativno i onih koji svaku sv. misu gledaju kao duhovnu obnovu i mjesto gdje se može slobodno, po vlastitom nahođenju pjevati Bogu na slavu. Crkveni zbor obuhvaća sve to i ništa od toga ne isključuje niti odbacuje. Zbor ima svoju funkciju predvođenja liturgijskog pjevanja, ali se pri tome mora pridržavati pravila koja su jasno određena odlukama Drugoga vatikanskog sabora o svetoj glazbi u naputku *Musicam sacram*. Dakle, treba shvatiti da bez raznolikosti nema ni kvalitete ni masovnosti. Ako ustrajete samo na pjevanju istih pjesama desetljećima, osuđeni ste na odumiranje. Pjevači u zboru su crkveni službenici na svetoj misi, a ne zvijezde, čije se pjevanje i sviranje mora vršiti u poniznosti, jer darove koje su primili od Boga trebaju biti u službi drugima na slavu Božju. Idealno rješenje je spoj svega navedenog, kao i spoj pjevača razne životne dobi i spola. Na taj način gajimo raznolikost

bogatstva naša sakralne pjesme, ali i dugovječan i dinamičan razvoj našega crkvenog zbora.

Iako nam okolnosti nisu isle na ruku, ne samo zbog pandemije, nego i zbog nekih nesreća koje su pojedine od nas izbacile iz uobičajenog ritma na nekoliko mjeseci, uspjeli smo se organizirati na zdravim i čvrstim temeljima. Klima u zboru je zdrava i svatko od nas daje, u sklopu svojih mogućnosti, ono što zna i može. Tako smo zajedničkim radom i naporima otiskali već tri pjesmarice i veći broj crkvenih pjesama. Elektroničkim putem stalno komuniciramo, dogovaramo se i razmjenjujemo note i tonske zapise, što je posebno važno u ovom vremenu kad ne možemo održavati probe. Sve nejasnoće otvoreno rješavamo u hodu. Pri tome nam je župnik fra Marko Duran i vođa i potpora, ali i autoritet s velikim razumijevanjem s kojim se lako i brzo dogovorimo o svim bitnim stvarima. Iako ovo nije vrijeme velikih pothvata i aktivnosti, svejedno bih pozvao sve zainteresirane pjevačice i pjevače iz Promine, pogotovo naše mlade, da nam se priključe, ako ne odmah, onda nakon proteka ovih sigurnosnih mjera, kad će ako dragi Bog da, naš život opet ići svojim tijekom i kad ćemo punim glasom pjevati u našim crkvama Bogu na slavu.

Radovan (Rajko) Radas

PREMINULI U 2020. g.

1. JOSIP JERKO BAKMAZ, 31. XII. 2019.
2. VESA DUJIĆ, 12. I. 2020.
3. KATA (KAJA) MARKIĆ, 15. I. 2020.
4. MANDA ČAVKA, 17. I. 2020.
5. RUŽA POKROVAC, 21. I. 2020.
6. ZDENKO ZELIĆ, 22. I. 2020.
7. MILKA MARIČIĆ, 6. II. 2020.
8. MANDA DIZDAR, 11. II. 2020.
9. ANA ČULINA, 11. II. 2020.
10. SLAVKO AGIĆ, 16. II. 2020.
11. KATA BAKMAZ, 26. II. 2020.
12. MANDA PERIĆ, 1. III. 2020.
13. MARA BRAČIĆ, 3. III. 2020.
14. FILIP (STANKO) BUDANKO, 7. III. 2020.
15. ANA DIZDAR, 11. III. 2020.
16. ANTE PARAĆ, 13. III. 2020.
17. ANA-ANKA SUMAN, 20. III. 2020.
18. IVAN DOGAN, 23. III. 2020.
19. STIPE BIKIĆ, 11. IV. 2020.
20. IVAN DŽAJA, 11. IV. 2020.
21. FRED DEGREEF, 16. IV. 2020.
22. KATA ČULINA, 18. IV. 2020.
23. ZORKA DUJIĆ, 29. IV. 2020.
24. MANDA ČULINA, 4. V. 2020.
25. MANDA DUVNJAK, 7. V. 2020.
26. MARKO BRONIĆ, 9. V. 2020.
27. MILKA VALIDŽIĆ, 23. V. 2020.
28. MARIJA ČAVKA, 29. V. 2020.
29. MIRKO VUCIĆ, 2. VI. 2020.
30. MILKA ČILAŠ, 29. III. 2020.
31. ANA ČAVLINA, 14. VI. 2020.
32. KRYSTYNA BAKMAZ, 25. VI. 2020.
33. ANA ČULINA, 2. VII. 2020.
34. MILKA SVETINA, 4. VII. 2020.
35. VLADE MLAĐEN UJAKOVIĆ, 14. VII. 2020.
36. STANKO BILUŠIĆ, 6. VII. 2020.
37. MARIJA DŽAJA, 14. VII. 2020.
38. KATA AGIĆ, 15. VII. 2020.
39. IVAN DUVNJAK, 20. VII. 2020.
40. MARIJA ČAVKA, 28. VII. 2020.
41. JEKA VUCIĆ, 1. VIII. 2020.
42. MARKO VUCIĆ, 1. V. 2020.
43. VLADIMIR JURIĆ, 9. VIII. 2020.
44. JEKA MILOVAC MARIĆ, 10. VIII. 2020.
45. ADELKA ANKA GLUIĆ, 24. VIII. 2020.
46. JELA UJAKOVIĆ, 27. VIII. 2020.
47. IVAN MARIĆ, 28. VIII. 2020.
48. IVAN ŠKOVRLJ, 2. IX. 2020.
49. IVKA PARAĆ, 6. IX. 2020.
50. MILICA SARIĆ, 12. IX. 2020.
51. DARINKA MUDRINIĆ, 14. IX. 2020.
52. RAJKO JERE SARIĆ, 19. IX. 2020.
53. KATICA BIKIĆ, 22. IX. 2020.
54. VJEKOSLAV DRAGO KARDOV, 27. IX. 2020.
55. MARIJA KNEŽEVIĆ, 16. X. 2020.
56. MILKA VALIDŽIĆ, 31. X. 2020.
57. ANTE DOGAN, 14. XI. 2020.
58. BRANKO JURENOVIĆ, 21. XI. 2020.
59. IVAN KARAGA, 30. XI. 2020.
60. BLAŽ PERICA, 6. XII. 2020.
61. PETAR - MILE GRGUREVIĆ, 11. XII. 2020.

Kršteni u 2020.

ZITA JURIC, rođena 31. siječnja 2020.,
krštena 17. svibnja 2020., otac Ante i majka Ivona.

LARISA KARDOV, rođena 27. studenog 2019.,
krštena 5. srpnja 2020. otac Stipan, majka Marina.

ROKO PERIĆ, rođen 2. ožujka 2020.,
kršten 21. lipnja 2020., otac Marko, majka Kata.

KARLA GABRE, rođena 23. veljače 2020.,
krštena 8. kolovoza 2020., otac Marko, majka Marina.

ADRIJAN NIKOLA ŽULJ, rođen 19. siječnja 2020.,
kršten 6. rujna 2020., otac Josip, majka Martina.

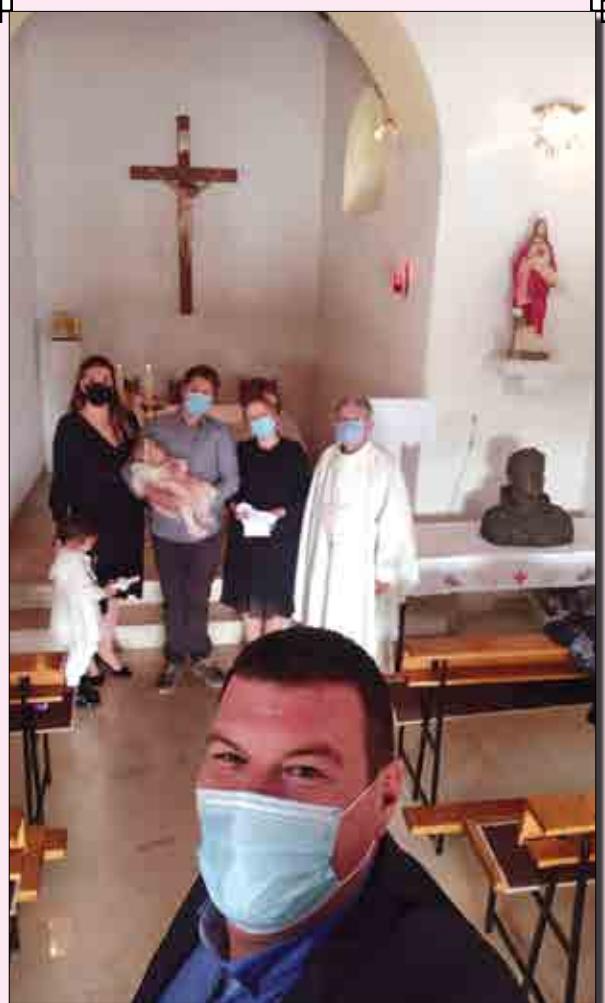
EVITA DUJIĆ, rođena 21. rujna 2019.,
krštena 20. rujna 2020., otac Marko, majka Gracija.

TOMA DUVANČIĆ, rođen 29. svibnja 2020.,
kršten 19. rujna 2020., otac Tomislav, majka Ivana.

ADAM PERIĆ, rođen 3. kolovoza 2020.,
kršten 31. listopada 2020., otac Andrija, majka Ivana.

EMA DŽEPINA, rođena 4. srpnja 2020., krštena 28. studenog 2020., otac Josip, majka Andrea.

Darovatelji grožđa u 2020.

Branko Perica, Toni Džepina, Drago Klepo, Ivana Čilaš, Milan Čilaš, Peko Pandža, Vinko Validžić, Tobija Čulina, Šime Maćkov, Vojo Kardov, Mile Petrović, Ivan i Miro Knežević, Ivica Bandalo, Dario Knežević, Željko Zelić i Denis Bronić.

Prilozi za potrebe župe

Filip Dujić (Pile) 200 kn, N.N. 200 kn, Slavko Čveljo 200 kn, Ivan Knežević 375 kn, Mario i Matea Bakmaz 400 kn, Branka Kamber 400 kn, Mira Kovačević 200 kn, N.N. 200 kn, Zdravko Škarpa 200 kn, Marko Sičić 300 kn, Marija Čilaš 50 kn, Paško Ujaković 2.000 kn, Slave Duvnjak 500 kn, Mate Bronić 500 kn, župljanka 200 kn, Stipe Teskera 750 kn, Branko Džaja 400 kn, Ante Bare 1.000 kn.

PROMINA

LIST ŽUPE

SV. MIHOVILA - PROMINA
Godina XV., broj 1 (15)
Božić 2020. - Promina

Izdavač: Župni ured Promina
Glavni urednik: Fra Marko Duran
Grafički urednik: Zvone Bare
Župni ured Promina - Čitluk
22303 Oklaj
Tel.: 098/445-670, 022/881-306
E-mail: zupapromina1@gmail.com

Kunski račun:
2330003-1100046038 OTP banka
Dopise, priloge i narudžbe
slati na adresu Uredništva.
List izlazi uz dopuštenje
crkvenih i redovničkih poglavara.
List se uzdržava dobrovoljnim
prilozima župljana i dobročinatelja.

Naklada: 400 primjeraka

S A D R Ţ A J

BOŽIĆNA PORUKA ŽUPNIKA	1
PRIPREMIMO SE ZA SUSRET S NJIME	3
SLIKA PRVOG SVETCA HRVATSKOG NARODA U PROMINI!	5
ZAKLJUČENA GODINA SV. NIKOLE TAVELIĆA	7
KUGA ILI COVID, PONAVLJA LI SE POVIJEST?	9
PRVA PRIČEST U ŽUPI 2020. G.	11
KATEKIZAM O SAKRAMENTU POTVRDE	15
KAD JE BOG STVORIO VRIJEME, NIJE NIŠTA REKAO O ŽURBI	21
OBLAČENJE I ZAVJETOVANJE NA VISOVCU	23
FRA ANDELKO ŠMIĆ	26
VJERUJ I BIT ĆE TI	33
MARIJA JE UZROK NAŠE RADOSTI	41
OTOK MIRA, MOLITVE I VJERE ZA CIJELI KRAJ	44
SV. ROKO - ZAGOVORNIK BOLESNIKA	45
STAJALA JE POD KRIŽEM NJEGOVA MAJKA	49
CRKVA DUHA SVETOGA U MATASIMA	54
SPOMEN NA POGINULE BRANITELJE MOLITVOM ODRJEŠENJA I SV. MISOM ...	56
»SLOMLJENA ZVONA - PROMINSKA STRADANJA	
U DOMOVINSKOM RATU«	57
CRKVENI ZBOR ŽUPE SV. MIHOVILA - PROMINA	59
PREMINULI U 2020. G.	61
KRŠTENI U 2020. G.	62

KRIZMANICI 2020.: KRISTIJAN BAKMAZ, KRISTIJAN BARIŠIĆ, LEA BUDANKO, IVAN ČAVLINA,
VINKO DOMINIK DIZDAR, FILIPA DIZDAR, IVANA ČULINA, JURAJ DUJIĆ, LUKA GOJČETA, ANDRIJA JAKŠIĆ, JOSIP JUKIĆ,
MARIJA IKICA, PETRA MARIĆ, PAVAO MLINAR, OZANA SEKULIĆ, MATE TESKERA, MIHAEL ZELIĆ I ŽUPNIK FRA MARKO DURAN

